

nt

naš tednik

LETO XXXII. — Številka 36 4. septembra 1980 Cena 4.— šil. (5 din)
Poštšina plačana v gotovini Celovec P. b. b.
Erscheinungsort Klagenfurt Verlagspostamt 9020 Klagenfurt

DANES v TEDNIKU

Spet politični pretepi
stran 2

V Galiciji ne poznajo
občinskega reda!
stran 4

Loški tamburaši so
se vrnili s seminarja
stran 5

Šport: Poraz za Sele
in SAK
stran 8

Svojo 75-letnico je proslavljalo zadnjo nedeljo SPD Borovlje. Zelo akustična občinska dvorana je bila docela napolnjena, številni častni gosti so bili prav tako navzoči, številni zbori so se poveselili z Boroveljčani. Obširno poročilo na 8. strani.

Wagner: subvencija taboru le, če Slovenci marširajo!

Precej denarja bi bilo vredno koroškemu deželnemu vladarju, če bi vsaj del koroških Slovencev marširal desetega oktobra v morju rjavih gvanov po celovških ulicah. Leopold Wagner bi namreč bil pripravljen nanovo odločiti o subvenciji Oktobrskega tabora, če bi prireditelji tabora sodelovali na uradnih prireditvah. Doslej je namreč Wagner zastopal odklonilno stališče glede podpore Tabora.

To je razvidno iz korespondence med organizacijskim komitejem Oktobrskega tabora in deželnim glavarjem. Že konec maja je pripravljali odbor poslal Wagnerju pismo s prošnjo za subvencijo Ok-

tobrskega tabora. Ker ni bilo odgovora, so konec avgusta aktivisti Tabora poslali deželnemu glavarju drugo pismo, v katerem ga opozarjajo tudi, da se zadeva mudi.

Nekaj dni navrh že je odgovoril Wagner. Bil bi pripravljen subvencionirati prireditev, a samo tedaj, če bi prišlo do skupnega marša po celovških ulicah vsaj z delom slo-

venske narodne skupnosti. Če ne, pa nič. Pri tem se je skliceval Wagner na zadnji razgovor s predstavniki osrednjih organizacij, kjer je bilo ugotovljeno, da čas za skupno proslavo še ni zrel. Wagner sklepa iz tega, da to velja tudi za Oktobrski tabor, ki naj bi po prvotnih načrtih bil sestavni del desetootobrskih prireditev.

Subvencija - da, kupnina - ne!

Pripravljali odbor Oktobrskega tabora je odgovoril deželnemu glavarju, da hoče le subvencijo, da pa se ne pusti kupiti.

Kajti deželnemu glavarju bi bilo dano na voljo, da subvencionira Oktobrski tabor kakor vsako drugo kulturno prireditev. Da pogojuje subvencijo Tabora z udeležbo na velikem zborovanju, pomeni po mnenju predstavnikov Tabora nedopusten junktim — povezavo dveh stvari, ki ne pogojujeta druga

druge. Da dvojezična prireditev, ki je usmerjena v spravo, v informacijo, sploh pa v zbližanje in srečanje med obema narodoma v deželi, ni vredna subvencije s strani deželne vlade, bodo pač morali tisti, ki se trudijo za sožitje ne le z besedami ob nedeljskih govorih, vzeti na znanje. Investicija v boljšo prihodnost očitno ni aktualna in ne stoji k debati; brez vsake debate pa se investirajo akcije »z vso energijo marš nazaj«.

Štiri mladinske skupine so se zbrale za teden dni na Rebrci na gledališkem seminarju. Vsaka je naštudirala pod vodstvom znanih strokovnjakov po en igralski komad.

V soboto, 6. septembra, je bila v dvorani komende kontrolna predstava vseh skupin. Pokazale so, kakšne sadove je seminar do tedaj obrodil. Tajnik KKZ Nužej Tolmajer je pozdravil višjega vladnega svetnika dr. Pavla Apovnika, konzula SFRJ Svetislava Popoviča, tajnika Narodnega sveta koroških Slovencev prof. Jožeta Wakouniga, predsednika KKZ Lovra Kaslija, zastopnika Zveze kulturnih organizacij Slovenije Marjana Belino in akademskega slikarja Štefa Potočnika, ter urednika slovenskih oddaj celovškega radia dr. Franceta Vrbinca. Tajnik ZKSO Marjan Belina je po kontrolni predstavi, pri kateri so vse skupine »pokazale«, kaj že znajo, potrdil, da so vsi udeleženci, od režiserjev pa do igralcev, resno delali na Rebrci; to pomeni, da je odnos med mentorji in igralci bil ustvarjalen, kar je osnovni pogoj za plodovito delo. Konzul Svetislav Popović, doma iz več narodne pokrajine Vojvodine, je čestital mladini in njenim mentorjem za opravljeno delo in jim želel ves uspeh pri nadaljnjem kulturnem delu med koroškimi Slovenci.

Ermacora: člen 7 ni izpolnjen!

Od 5.—7. septembra je Federalistična unija evropskih narodnih skupnosti (FUEV) vabila svoje člane na redni kongres v Düsseldorfu. Poleg zasedanja organov FUEV, na katerem so bila obravnavana aktualna organizacijska vprašanja — med drugim je bila sprejeta v FUEV tretja narodna skupnost iz Avstrije, »Burgenlandi Magyar Kulturegysület«, ki zastopa Madžare na Gradiščanskem, sta bili v ospredju pozornosti številnih zastopnikov evropskih manjšin predavanji avstrijskega politika dr. Ermacore in univ. prof. dr. Grulich iz Münchna. Ermacora je govoril o vlogi manjšinske zaščite v delovanju evropskih organizacij. Dr. Grulich je predaval o situaciji manjšinskega prava v vzhodni Evropi, kjer je nakazal fundirano kompleksnost položaja narodnih skupnosti v komunističnih državah.

V resnici je bil odnos FUEV do evropskih organov (E-Parlament, Evropski svet) ter odnosi FUEV do držav in narodnih skupnosti v vzhodni Evropi centralni problem v razpravah zastopnikov tega največjega združenja evropskih manjšin. Dr. Ermacora, parlamentarec v Evropskem parlamentu, je kot senčne strani usode evropskih manjšin v tem stoletju naštel kolektivno izgnanstvo v drugi svetovni vojni, nasilno asimilacijo ter kulturni genocid, ki ima svoje korenine v »otopitvi družbe blagostanja«. Po besedah dr. Ermacore tudi v zapadni Evropi sicer ni sistema, ki se bi obenesel tudi v kriznih situacijah (saj so se velesile Francija, Velika Britanija in ZDA zoperstavile celo tozadevnim poskusom ZN da pa kot zanimiv model za urejeno sožitje narodov in narodnih skupnosti vidno izstopa federativni sistem Jugoslavije. Obžaloval je, da »evropska konvencija o člove-

kovih pravicah« ne vsebuje kolektivne zaščite manjšin, vendar pa vidi veliko šanso v dokumentih evropske konference v Helsinkih.

Kot neovrgljivi pogoj za obstoj in razvoj vsake manjšine pa je imenoval tri kriterije, namreč odločno voljo narodne skupnosti k obstoju, odgovornost in odprtost politikov (posebno zastopnikov, ki pripadajo kakšni etnični manjšini) ter še tesnejše sodelovanje mednarodnih organizacij.

Drugi strokovnjak za manjšinska vprašanja, dr. Rudolf Grulich, ki se je izkazal kot dobera poznavalec razmer v Jugoslaviji, je temeljito razčlenil zgledno rešitev manjšinskih problemov v naši matični državi ter opozoril na to, da poleg »jugoslovanskega modela« zaenkrat še ni drugega, bolj učinkovitega recepta. S tem je ovrgel tudi razne poskuse difamacije posebno s strani eksilnih organizacij.

Andre Heller

Na Oktobrskem taboru 11. oktobra bo popestril kulturni spored tudi pevec šansonov Andre Heller. Heller spada med kvalitetne mlade avtorje in je začel svojo kariero kot disk-jokey pri Ō3. Izhaja iz znane družine proizvajalcev sladkorčkov. Cukrček Hellerja na Oktobrskem taboru: to bo njegov edini koncert v tem letu. Heller piše tekste sam, toda ne le zase, temveč tudi za druge interprete — npr. Jürgensa, predvsem pa za njegovo ženo Eriko Pluhar. Izdal je že več plošč. Heller si v svojih pesmih, predvsem pa v drugih izjavah, ne dene nobenega lista pred usta; to odkritost so mu mnogoteri zamerili. Čakajmo torej na odkrite besede Andreja Hellerja na Oktobrski areni!

Prva prireditev v okviru Oktobrskega tabora bo v petek, 19. septembra, ob 20. uri v Kul-

turnem domu na Radišah. Nastopajo: Jože Zajc — igra na violinske citre, Anton Plut z ansamblom (folklor iz Bele krajine) in ljubljanski kantantor Tomaž Pengov.

SLOVENSKA GIMNAZIJA:

Pol ducata novih profesorjev

Na Zvezno gimnazijo za Slovence so se vrnili — tokrat kot novo-pečeni profesorji — nekdanji maturanti Lojze Dolinar, Magda Errenst roj. Poertsch, Mirko Laussegger, Milica Smolle, Cilka Travnik in Roman Vouk. Mladim profesorjem želimo čim več poklicnega uspeha pri odgovornem delu.

Okoli 1500 dijakov je od njene ustanovitve leta 1957 šlo skozi Zvezno gimnazijo za Slovence v Celovcu. Ker so jo nekateri obiskali le kot obvezno šolo, drugi pa niso dosegli cilja, je maturiralo doslej 596 dijakov in dijakov.

Za novo šolsko leto je prijavljenih dijakov za tri razrede: skupno število dijakov je 538, od tega 250 deklet. Dijaki so razdeljeni na 21 razredov.

To je omenil dr. Janko Polanc v svojem nagovoru v začetni božji službi ob začetku novega šolskega leta.

Starši, odločite se v prid svojemu otroku. Prijavite ga za dvojezični pouk!

ZIMSKI ČAS V JUGOSLAVIJI

Jugoslavija se pripravlja za prehod na zimski čas. To bi pomenilo, da bodo Jugoslavlani premaknili pozimi svoje ure za eno uro nazaj. Poleti bi ostal čas tak, kot je v veljavi zdaj (srednjeevropski) in ne poletni. Zagovorniki zimskega časa trdijo, da bi s tem ukrepom prištedili velike količine električnega toka od konca septembra do začetka aprila. Pravtako bi začetek dela — v Jugoslaviji začnemo tovarne že ob sedmih in osmih — uravnovesili s človeškim bioritmom.

LIBIJA — SIRIJA

Sirski predsednik Assad je v ponedeljek došel v Libijo, kjer je srečal tamkajšnjega predsednika Gadafiya. Več stotisočglavna množica je sprejela in pozdravila oba državnika. Namen obiska je združiti obe državi. Na Bližnjem vzhodu bi to privedlo brezdvomno do večjih komplikacij, saj je znano, kako labilen je sirska Assad, Gadafi pa nepreračunljiv. Predsednik ZDA Carter bo imel vsekakor največje težave, da obdrži položaj pod kontrolo in varstvo nad Izraelom in Egiptom, zlasti po eskapadah brata Billyja za Gadafiya.

POLJSKI PREVRAČ

Edvard Gierek, šef poljske KP, je v petek obnemogel — srčni napad. Kakor deset let poprej prednik Gomulka, je Gierek odstopil iz »zdravstvenih razlogov«. Namesto njega so imenovali 53-letnega Stanisłava Kania, ki je bil dosedaj odgovoren za notranje zadeve in ki je menda proti uporabi sile proti stavkajočim. Kania je dejal, da hoče kolektivno voditi partijo. Zahvalil se je tudi Sovjetski zvezi za »razumevanje v teh težkih dneh«. Stavke se deloma nadaljujejo, Kania je obljubil izpolnitev zahtev.

CARTER NAPREDUJE

Tako Carter kakor tudi Reagan lahko računata pri predsedniških volitvah z 39% glasov, pravijo najnovejša povpraševanja. 15 odstotkov se hoče odločiti za neodvisnega kandidata Andersona. Na drugi strani pa kaže povpraševanje, da se volilci za nobenega od kandidatov, ki so na izbiro, ne morejo prav ogreti. »Navdušenih« nad Reaganom je 11%, nad Carterjem le 9%. Če že Amerikanci niso navdušeni nad kandidati oz. prepričani o njihovih kvalitetah, se ravna bolj po tem, kateri kandidat bo najmanjše zlo za ZDA.

ČILE MUČI

Čilski fašistični režim vedno bolj muči svoje politične jetnike, poroča organizacija v pomoč političnim jetnikom Amnesty International. Zlasti v zadnjih mesecih so priprli najmanj 2000 novih političnih jetnikov. — Na drugi strani pa je ravno Velika Britanija spet navezala s fašistično diktaturo diplomatske stike in hoče dobavljati Čilu orožje. Diplomatske stike je Velika Britanija bila prekinila leta 1975, ko so mučili neko Britanko. Akoravno se je v zadnjih dneh izvedelo, da se je ponovil takšen primer, sedaj denar ne smrdi.

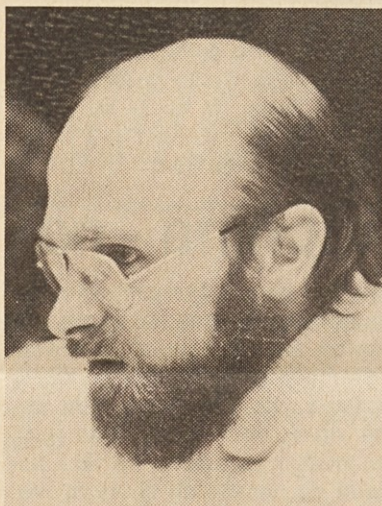
UNIV. DOCENT DR. GERO FISCHER — DUNAJ:

Wie viele Sprachen man spricht, so groß ist der geistige Horizont

Es kann als wissenschaftlich solide abgesichert gelten, daß die Homogenität der Sprachgemeinschaft eine Mystifikation, eine Illusion ist. Es hat also keinen Sinn, von dem Deutschen, Engländer... zu sprechen, denn jede Sprache ist viele Sprachen (nicht nur Dialekte, sondern auch Fachsprachen, Hochsprache,...) — allerdings mit verschiedenen Funktionen (z. B. Amtssprache, oder vgl. die verschiedenen »Geheimsprachen« von Gruppen, Banden,...) Wir müssen also von einem Nebeneinander verschiedener Sprachen, ja sogar von einer muttersprachlichen Mehrsprachigkeit ausgehen, denn jeder einzelne spricht und versteht mehrere — nicht alle — dieser Sprachen. Das Argument, die Zweisprachigkeit behindere bzw. störe die geistige Entwicklung der Kinder und solle höchstens einer »Elite« vorbehalten bleiben, ist ausgesprochen Schrott und kaschiert

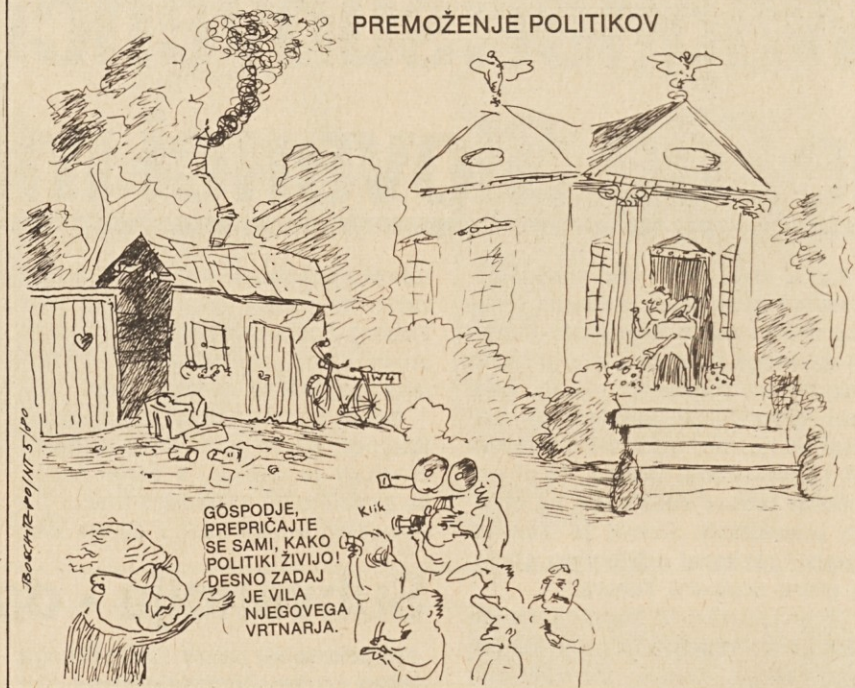
überdies nur mühsam den rassistischen Ansatz. Die Absichten derer (sie kommen alle aus derselben finsternen Ecke), die solches immer wieder in Umlauf setzen, sind da wohl allzu durchsichtig.

Von daher ist es gar keine Frage: Wie viele Sprachen ein Mensch spricht, so viele Erfahrungsbereiche kann er aufschlüsseln, so groß ist sein geistiger Horizont. Sprache, das sind Geschichten, Witze, Lieder,... all das macht ihren Reichtum und den Reichtum derer aus, die sie beherrschen. Wer die Möglichkeit hat, von klein auf eine zusätzliche Sprache als Muttersprache in mehrsprachlicher Umwelt zu erlernen, sollte diese einmalige Chance unbedingt nutzen, stellt sie doch eine unwiederbringliche Erweiterung des persönlichen Erfahrungs- und Erlebnisbereiches dar. Durch den Erwerb einer Fremdsprache (z. B. durch den Englischunterricht u.

ä.) in der Schule kann dieses direkte Erleben einer anderen Kultur nicht bzw. nur mangelhaft vermittelt werden. Wer in der Kindheit in einer mehrsprachlichen Umwelt die einmalige Gelegenheit zum Erlernen einer weiteren Sprache nicht nutzt, dem geht uneinholbar ein Erfahrungsbereich, eine Erfahrungsqualität verloren.

PREMOŽENJE POLITIKOV

To so prve sence oktobrskih proslav — policija naj končno ukrepa!

Prve sence oktobrskih proslav, na katerih se bo menda nekdo srečal (»Begegnung in Kärnten«), tako vsaj ime centralne prireditve, že padajo. V Celovcu so aktivisti Heimdienstja spet onesnažili javna poslopja, prometne znake in slovenske ustanove s svojim »nalep-

kami«. Koliko kulture imajo pobalini, ki lepjo hujskaške nalepke, so pokazali tudi s tem, da so svoje umazane sledi zapustili tudi na tabli dvojezičnega otroškega vrtca »Naš otrok« v Celovcu.

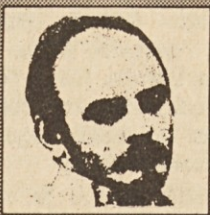
Malodane do pretepa je prišlo pretekli teden na Benediktinskem trgu, ko je eden teh pobalinov poskušal nalepiti KHD-nalepko na privatno tablo. Pasantka, ki je KHD aktivista opozorila, da nima pravice onesnažiti osebnih tabel, je pobalin podrl na tla in lažje ranil.

O pripetljaju so pravočasno obvestili policijo. S kakšno »zavezatostjo« policija zasleduje kriminalno dejanje, pa se je lahko prepričal naš list. Kljub večkratnim razgovorom s pristojnimi organi ničesar nismo zvedeli. Edini stereotipni odgovor, ki smo ga dobili, je bil: »Nam ničesar ni znano«. Kljub temu, da je pasantka »pripetljaj« takoj prijavila policiji in dala točen opis storilca. Vse se je zgodilo že preteklo sredo, 3. septembra. O dogodku je poročal v petek, 5. septembra, KPÖ Volkswille.

Čas bi torej bil, da policija resno zasleduje konkreten primer ter končno odkrije pobaline, ki Celovec onesnažujejo s svojimi »nalepkami«. Za preiskavo dogodka na Benediktinskem trgu je baje pristojen skupinski vodja Hirsbauer.

Ko nam je le uspelo dobiti kompetentnega zastopnika policije, nam je bilo povedano, da zadevo preiskujejo naprej; da pa je bil opis storilca pomanjkljiv in preprosten: približno 60-leten mož, sivolas, malce debel, v sivi obleki. Ta opis da velja za 70% vseh teh aktivistov KHD.

TEDNIKOV KOMENTAR

Daj milijone — dam politiko

BORUT SOMMEREGGER

TEDNIKOV KOMENTAR

Vašega kovčka danes nimate s sabo? — tako nekako je vprašal pretekli teden vodja nočne diskusije Helmut Andics nekega gospoda Rabelbauerja, ki je v Avstriji »zaslovel« s svojimi 10 milijoni. Ne bi se rad spuščal v vsebino diskusije četrtkovega Cluba 2, v katerem so nekateri diskutirali zelo pametno, visoko in svetohlinsko o dejstvu, da lahko v Avstriji po mili volji kupiš tudi kar celo stranko. Potrebno je le nekoliko drobiža. Oziroma tretina tistega, kar dobi SPÖ kot najmočnejša stranka od države oz. davkoplačevalcev. Kot je povedal centralni sekretar SPÖ Marsch, dobijo socialisti okroglih 30 milijonov šilingov iz »subvencije za stranke«.

Tretino tega je v neki noči predal v parlamentu v črnem kovčku že omenjeni Rabelbauer takratnemu poslovodju ÖVP Bergmannu, ki se je dolgo časa delal vrhovnega moralista in obenem ustanavljal zloglasne »rendžerje«. Kot je povedal Rabelbauer, je hotel z 10 milijoni finansirati nek sekretariat, ki bi v okviru ÖVP skrbel za »varstvo okolja«, karkoli naj bi to pomenilo. Pozneje pa je ÖVP porabila ves denar za volilno kampanjo, se hujuje Rabelbauer.

Pustimo zdaj ob strani vprašanje, ali je ÖVP porabila denar za tisto, za kar je bil namenjen. Pustimo ob strani vprašanje,

koliko neresnice je bilo povedano. Dovolj je, da ostanemo pri dejstvih. Rabelbauer sedi od prejšnjega tedna v dunajskem deželnem zaporu, ÖVP je spektakularno vrnila denar. Gledalca četrtkove diskusije je bolj pretreslo to, da nihče od navzočih gospodov ni načel srčnega dejstva, da je danes potrebno le nekaj milijonov, s katerimi si naročiš politiko. Po domače povedano: daj mi par milijonov, pa se bomo šli varstvo okolja.

Škandal okoli gradnje dunajske splošne bolnice pa nam odkriva še drugo dejstvo. Če se gradbeno podjetje poteguje za dela, »mora« mazati. Ker je začelo to podjetje, pa mora še ono in tretje. Do sedaj so se veliki menedžerji izgovarjali na »črne ovce« v svojih podjetjih, ki naj bi dajali na lastno pest. Pozneje pa je priznal generalni direktor Schrack, da ga je labodska filiala obvestila o nameravani predaji 10.000 šilingov koroški SPÖ. Če je treba o razmeroma tako majhni vsoti obvestiti generalnega direktorja, kaj šele o denarnih potokih, ki so

se pretakali na Dunaju iz bolnice v Liechtenstein od tam pa... Res, kam pa? O tem bo sigurno znal več povedati bivši šef ITT-Avstrija in predsednik Zveze industrialcev Meyer, ki sedi v istem traktu kot njegov »kolega« Rabelbauer.

Precej brozge je prišlo na dan. Dovolj, da je zvezni kancler narekoval svojemu finančnemu ministru, ki nosi vso politično, če že odklanja moralčno odgovornost, deset pre- in zapovedi.

V nedeljo je zvezni predsednik govoril o vrnitvi k etičnim in moralnim načelom v politiki. Ob vsej godli smo res skoraj že pozabili, da je veliko poštenih podjetij, da večina prebivalstva daje svojim strankam finančno podporo iz prepričanja in ljudi ni sram, zato se tudi ne skrivajo za dubioznimi industrialci in njihovimi menedžerji. Preiskovalna sodnica je že dokazala, da se ni zbal velikih imen in poslala vse osumljence za rešetke. Skrajni čas pa je, da gredo tudi tisti, ki za umazano brozgo niso politično in moralčno odgovornost.

Seminar lutkarjev in odra mladje v Mladinskem centru na Rebrci:

Gledališče, ki izžareva srčno kulturo

Rebrca, vas, ki leži na hribčku nad Žitaro vasjo, je znana bolj po tovarni celuloze, ki daje kruh mnogim domačinom. Tu je tudi komenda, sedež bivšega rebrškega komendatorja. Ta komenda je deloma že razpadala in čakala jo je skoraj ista usoda kakor razvaline gradu. Na pobudo kaplana Poldeja Zunderja je komenda sedaj mladinski center, primeren in ličen kraj za razna srečanja, seminarje in druge aktivnosti. V prenovljeni komendi je bil prejšnji teden 6. seminar koroških lutkarjev in odra mladje. Seminar so organizirale Krščanska kulturna zveza, Slovenska prosvetna zveza in Zveza kulturnih organizacij Slovenije. Prejšnjih pet seminarjev je bilo v Sloveniji, letos pa so se organizatorji odločili za Rebrco. Zbralo se je 35 lutkarjev in igralcev, ki so s strokovnjaki izpilili svoj repertoar.

Medtem ko je na prvem seminarju sodelovala le ena skupina — lutke KDZ —, so se letos poslužile te strokovne ponudbe že štiri skupine. Prišli so lutkarji KDZ, oder mladje, šmihelski lutkarji in lutkarska skupina z Ziljske Bistrice.

Lutke KDZ razveseljujejo naše otroke že sedmo leto, šmihelski lutkarji bodo letos stopili v drugo sezono, oder mladje nastopa po naših odrih z igrkami za vse, ki so še mladi. Najbolj razveseljivo pa je, da so prvič sodelovali lutkarji Ziljske Bistrice.

odrom mladje, je takole ocenil rebrški teden: »Namen tega seminarja ni bil, igralce sprekcionirati, ampak jih usposobiti za kulturno delo na odru, da so bolj sproščeni. Kajti igra človeka tudi osebno sprošča. Ker bodo vse skupine imele premiere — do tedaj bodo morale še same vaditi — morem reči, da se bosta seminar in ves trud obrestovala. Tako so Šmihelčani npr. že drugič tu, ki gotovo nimajo podobno prijetnih okoliščin kakor dijaki, ki so na gimnaziji in v domu skupaj. Okoli lanskega jedra so se zbrali novi

prvobitno človeškega, nas vse spominja na brezskrbna otroška leta. O medsebojnih odnosih v skupini moram reči, da so bili odlični, s skupino ni bilo težav in tudi razmere tu na Rebrci so odlične. Vsaka skupina je delala zase, vsi pa smo skupaj delovali za isto idejo.«

Omenjeno je že bilo, da so bili vodje skupin priznani gledališki delavci. Skupino z Ziljske

Na Rebrci so se en teden pripravljale štiri skupine na novo igralsko sezono

Bojan Čebul je vadil s skupino iz Ziljske Bistrice

Bistrice je prevzel direktor mariborskega lutkovnega gledališča, Bojan Čebul. Rekel je: »Meni je Koroška v srcu in se tu dobro počutim. Naloga, da animiramo mladega človeka za lutke in za odrsko delo sploh, je zelo odgovorna. Prepričan sem, da bodo ti mladi Ziljani vztrajali pri delu. Lepa slovenščina, ki jo vsi govorijo, me vedno znova preseneti. Lutkarstvo ima na Koroškem tudi nalogo posredovanja slovenščine, kajti ob otroku se bodo tudi starši bolj zanimali za jezik. Lutka je tako prvobitna in čarobna, da pritegne tudi odraslega, včasih ga očara bolj kot otroka. Komenda je za take seminarje idealna. Od postrežbe pa do seminarjev je vse imenitno. Da nas je več skupin tu, ne moti, ampak to nas med seboj oplaja. Menim pa, da naj manjšina tudi na področju lutkarstva oplaja večino, ker prav kultura osvobaja človeka. To kulturno delo pa naj privede do samostojnosti in osvoboditve posameznika kot tudi skupine in tako daje pogum ter krepi samozavest.«

Tine Varl že od začetka strokovno pomaga koroškim lutkarjem in je tudi letos rad prišel med nje. Vodil je lutkarje Koroške dijaške zveze. Dobro pozna

razvoj skupine, pa tudi težave prav te skupine, ker letno odhajajo izkušeni igralci-maturanti na visoke šole in tako zapuščajo za sabo prazna mesta, ki jih morajo mladi šele nadomestiti. Povedal je: »Od stare skupine jih je ostalo malo. Letos so v skupini v glavnem mladi. Reči pa moram, da je skupina zelo delavna, da pa bodo morali zaigrati zahtevno igro. Vsi so bili zelo ustvarjalni, sami so pripevali mnogo idej, kako igro zaigrati. Vsebinske igre je prijateljstvo, kakor si vsak človek, mlad ali star, želi zvestega prijatelja.«

Posebno me veseli, da so v skupini sami že vznikli talenti, ki bodo v bodoče še bolj vešče zgrabili za delo in skupino, to ali drugo, tudi vodili. To predajanje dela v druge roke pa je tudi smoter takih seminarjev in smisel delovanja pri igralskih skupinah.«

PRI ZILJI NOVA SKUPINA

Varlove besede, da mladi igralci deloma že sami organizirajo in vodijo skupine, pa je potrdila skupina z Ziljske Bistrice. Bivši član dijaške lutkovne skupine Marjan Pipp orje v svojem domačem kraju ledino in uspelo mu je ustanoviti lastno

lutkovno skupino. Takole ocenjuje možnosti lutkovnega delovanja pri Zilji: »Kakor je znano, je položaj pri nas bolj boren, ker je narodno delo, v tem primeru kulturno, pri nas mirovalo. Zato sem vesel, da je prvič skupina od Zilje na tem seminarju. Tajnik Krščanske kulturne zveze Nužej Tolmajer je prevzel organizacijo, mi pa smo organizirali seminariste. Za bodoče upam, da se bodo še drugi udeležili takih seminarjev, posebno pa upam, da se nam bodo pridružili še drugi igralci. Premiero bomo imeli jeseni, nastopali pa bomo predvsem pri Zilji. Menim, da bodo otroci igri lahko sledili, kjer pa bo potrebno, bomo vsebino stolmačili otrokom tudi v nemščini. Seminar je po mojem popolnoma uspel, tako organizacijsko kakor tudi strokovno.«

Vinko Gottahrdt, dijak Slovenske gimnazije, član ziljske skupine in doma v Dulah pri Šmohorju, je ves zavzet za to vrsto odrske dejavnosti: »Trije smo prišli od Zilje, doma pridejo še drugi zraven. Prepričan sem, da

Tine Varl daje Radiu Maribor intervju

bomo dobro zaigrali, menim pa, da otroci, če le količkaj razumejo slovensko, ne bodo imeli težav z vsebino. Igrali bomo igrice »Kako sta se kužek in mucek igrala«. Od seminarja sem odnesel mnogo, spoznal sem, da ima vsak stavek v igri svojo vsebino, skoraj svoje življenje. Vabim vse skupine in društva, naj pridejo k nam gostovat, obljubim pa jim, da bomo za delo tudi že sami prišli.«

Duša šmihelske skupine je učitelj Karel Grill. Lani mu je uspelo, da je zbral okoli sebe mladino, ki je potem uspešno igrala naštudirano igro. »Šmihelčani smo že drugič na tem seminarju, tokrat na Rebrci. Lani smo bolj ali manj dosegli cilj, nastopili smo nad desetkrat, predvsem v Podjuni. Lahko pa bi bili nastopili večkrat, a kaj hočemo, nekateri člani študirajo na Dunaju in to je le predalet. Letos pa upam, da teh težav ne bo. Naša želja je, da poneseemo lutkarsko umetnost v naš kraj in k našim otrokom.

Franc Wakounig

Duša šmihelske skupine: učitelj Grill in član skupine Jožef Picej

PRVIČ ŠTIRI SKUPINE

Lutkarji in oder mladje so vadili pod strokovnim vodstvom izkušenih mentorjev.

Franci Končan, priznan in znan režiser, ki je vadil z

Franci Končan tokrat kot športnik

igralci. Vsi igralci so navdušeno poprijeli za delo, zavestno so sodelovali in sooblikovali potek seminarja. Z jezikovnega vidika naj omenim samo, da vsi igralci v moji skupini obiskujejo gimnazijo in da govorijo dobro slovenščino. Koroška melodija pa je velika dragocenost in jo je treba vsekakor ohraniti. Ravno pri jeziku smo strogo pazili na eksaktnost.«

SEGATI V NEMŠKI KULTURNI PROSTOR

S šmihelskimi lutkarji je delal Saša Kump, scenograf in vodja kranjske lutkovne skupine; pri nas je znan tudi, ker je napravil sceno za Samorastnike in Zgubljenega sina. Povedal je: »Vadili smo Radovednega slončka. Vse lutke smo naredili sami; reči pa moram, da imajo Šmihelčani v tem že vajo, saj so tudi za lansko igro naredili lutke sami. Zato bi bilo morda dobro, da bi izdelavo lutk v bodoče prevzela že za to zadolžena skupina, tako da se bodo igralci bolj mogli posvetiti igri. Tej skupini želim močno življenje. Naj posegajo vse te skupine tudi v nemški kulturni prostor. Lutka posebej plemeniti človeka, ker ima v sebi nekaj

V odmorih berejo NT: zastopnik našega lista, Karel Grill, Saša Kump, tajnik KKZ Nužej Tolmajer (z leve)

PRIREDITVE

Predavanje prof. dr. Roberta Saxerja:

DVOJEZIČNOST V ŠOLI — ZA BOLJŠO BODOČNOST NAŠIH OTROK

Prireditelj: SPD »Kočna« v Svečah, SPD »Šentjanž«, Katoliška prosveta

Kraj: sejna soba občinskega doma
Čas: petek, 12. 9. 1980 ob 20. uri

Krščanska kulturna zveza — Izobraževalni referat razpisuje enodnevno strokovno potovanje z ogledom zgodovinske razstave »Kelti v Srednji Evropi — Kultura, umetnost, gospodarstvo« v Keltskem muzeju v Halleinu (Salzburg)

Čas: 21. 9. 1980

Voz: avtopodjetje Sienčnik.

Interesenti naj se javijo čim prej v pisarni KKZ v Celovcu
tel. 0 42 22/72 5 65

PLESNI TEČAJ 30 tečajnih ur

Vodi: Gregej Krištof

Prireja: ZSM Pliberk
in Katoliško prosvetno društvo
»Drava« — Žvabek

Začetek: 4. oktobra 1980, ob 19.30

Prijave: Posojilnica Pliberk

Cena: 350.— šil.

DAN SLOVENSKIH PLANINCEV

Prireditelj: Slovensko planinsko društvo Celovec

Kraj in čas: nedelja, 14. 9. 1980, s pričetkom ob 12. uri pred Aljaževim domom.

Zbirališče in odhod izpred gostilne »Podgrad« ob 10. uri v Šentjakobu v Rožu.

3. POHOD PO GURAH

Prireditelj: SPD »Gorjanci v Kotmari vasi

Čas in zbirališče: nedelja, 14. 9. 1980, ob 8,15 uri v Kotmari vasi pred gostilno pri Mežnarju (pred cerkvijo).

Hodili bomo v območju Plešivca. Med potjo bodo domačini razlagali krajevna in ledinska imena.

10 LET KLADIVA

14. septembra ob 14. uri v Kulturnem domu v Šentprimožu

Sodelujejo:

Zbor SPD Danice, folklorna skupina »Tine Rožanc«, Canzoniere Triestino, Rino Chinese, Rudi Burda, Odrska skupina Kluba slovenskih študentov na Dunaju, Heino Fischer, Pokrznikov Luka, Bernhard C. Bünker

Od 20. ure naprej (pri Voglu): ples in zabava z Dobraškim kvintetom in vlogami navzočih avtorjev in pesmarjev.

KULTURNOZGODOVINSKI OBISK NA ZILJI

Prireditelj: SPD »Zila« in Katoliška prosveta

Kraj: pri farni cerkvi na Vratih/Thörl
Čas: nedelja, 21. 9. 1980, ob 14.30 uri.

Umetnostni spomenik, ki predstavlja najvišji dosežek poznogotskega stenskega slikarstva na Koroškem, bo predstavil g. dr. Marjan Zadnikar. Nato se bomo podali v Zahomc k Rihtku — gostilna Millonig, kjer bo g. Niko Kriegel pripovedoval o zilijskih šegah in navadah povezane s cerkvenim letom.

KRŠČANSKA KULTURNA ZVEZA V CELOVCU

prireja

REVIJO OTROŠKIH IN MLADINSKIH ZBOROV,

ki bo v nedeljo, 19. oktobra 1980, ob 14.30 uri v Domu glasbe v Celovcu.

MOLITVENI SHOD

za duhovniške poklice

13. septembra pri sv. Hemi

17.55 slovesno zvonjenje,
18.00 rožni venec, besedno bogoslužje, pete litanije; pridiga: žpk. Hanzej Dersula

V Galiciji ne poznajo Splošnega občinskega reda — EL ne sodeluje na plebiscitnih proslavah

Občinski svet gališke občine je na svoji zadnji seji, dne 27. avgusta obravnaval vrsto točk. Na prvem mestu so občinski očetje sklenili dodatni proračun za leto 1980 v višini 1,9 milijonov šilingov. Nadalje je občina prevozniku Francu Piskernigu iz Klanč razširila obrt. Tako bo smel prevažati vse. Klubu seniorjev in Zvezi penzionistov je občina odobrila podporo v višini po 2000.— šilingov. Pri četrti točki pa so se mnenja in duhovi delili. Po predlogu vodje socialistične frakcije, Herberta Jerneja, naj bi občina vodji urada v pokoju,

Mandatar EL Galicija Jožek Urank

Markoutzu podelila zlato odličje za zasluge za občino. Vodstvo ljudske stranke se temu predlogu ni priključilo, dva njena odbornika pa sta pri glasovanju sploh bila proti. Vodja Enotne liste, Jožek Urank je predlagal, da naj občina podeli

zaslužnemu uradniku odličje, samo o stopnji odličja pa naj odloči deželna vlada. Ta predlog je slednjič prodr. Frakcija ljudske stranke se je pri tem glasovanju razdelila. Pri tej točki pa se je pokazalo, da so vodilni možje ljudske stranke z določili in predpisi Splošnega občinskega reda (SOR) nekam sprti.

Po tej burni točki so se razburjeni mandatarji pomirili. Občina je prodala del stare, neuporabljene ceste pri Jezerniku. Novi posestnik pa mora poskrbeti, da ostane za pešce in za kolesarje. Prav tako je občina razdelila dela za popravo cestišč. V ta namen lahko razpolaga z vsoto 600.000 šilingov. Na seji je bilo govora tudi o proslavljanju 10. oktobra (glejte izjavo občinskega odbornika Jožeka Uranka).

V razgovoru z našim listom je vodja Enotne liste Galicija, občinski odbornik Jožek Urank glede sodelovanja pri 10.-oktobrskih proslavah dejal sledeče: »Pri zadnji občinski seji smo se v občinskem svetu pogovarjali o obliki proslavljanja 10. oktobra. Jasno sem povedal stališče Enotne liste, da mi ne bomo sodelovali, ker po razgovorih naših osrednjih organizacij z odgovornimi ljudmi pri deželni vladi ni možno nobeno sodelovanje pri kakršnihkoli proslavah in sejah okoli 10. oktobra. Zato tudi pri slavnostni seji občinskega sveta, ki bo posvečena 10. oktobru ne bom navzoč. Slovenski občinski odborniki sodelujemo in priznavamo sklepe legitimnih zastopnikov koroških Slovencev, naših osrednjih organizacij.«

PISMA BRALCEV

»DOBROHOTNIMA RAZSOJEVALCEMA« P. KERSCHETU IN J. FERKU

V našem tedniku 21. avg. t. l. se otepta koroške slovenske literature kakor kakih hudobnih duhov. S Prešernom bi lahko rekla za ta »intervju«; kaj pa je tebe treba bilo... Škoda za papir, se pravi za slovenske gozdove, če jih na Viktoringer Ringu tako kaznivo uničujejo.

Čeprav trdi P. Kersche, da noče biti razsodnik slov. kor. literature, se v resnici kot takšen nakuha, kakor mi to potrjuje ta njegova mlavec prazne slame. Peter Kersche natanko »ve«, kaj je dobra in kaj slaba literatura, natanko ve, kateri so napačni in kateri pravilni avtorji, le da se mu pamet zapre v trenutku, ko bi ga vprašal, zakaj je kaka narodno angažirana literatura slepa ulica, v katero je npr. zašel Lipuš, in kaj je Messnerjev nivo (Vidmarjevo ali Paternujevo mišljenje o njem mu je deseta brigla) in zakaj Messner ni literat in zakaj je žurnalist in kaj je Kokotova pesniška originalnost in kaj današnji jezik in kateri je večerajšnji in katere Polanškove pesmi so mu po dobrohotnosti le še všeč in zakaj — in zakaj je Ferk edini obetajoči prozaist in zakaj on sam, ubogi Kersche, z Messnerjem ne ve kaj početi. Mislim, da vsem tem »zakaj«-em Kersche res ni kos, najmanj pa Messnerju, kajti prej bi se moral sam namučiti in napisati vsaj eno novelo ali scenarij, skratka nekaj, kar bi bilo vredno kake Zlate Prage. Messner je to res dokazal in to mu je priznala mednarodna kritika od Ljubljane do Dunaja in Prage.

A kje vidita Ferk in Kersche bodočnost za slov. literaturo na Koroškem? Seveda ne v tekstih, temveč samo v založbah. In ker so te na Koroškem majhne in ne kažejo interesa za slovensko literaturo, bo ta čedalje bolj umirala. To je očitno Kerschetova logika. Meni pa se zdijo le bolj važni teksti (to sodim po svoji literarni lenobi in ustvarjalnih stiskah) kakor založbe. Najprej pride oploditev, potem rojstvo, kajti če bi bil Kersche do danes napisal vsaj en literarni tekst, bi ga bil gotovo izdal v svoji knjigi

in NT bi ga bil gotovo primerno nategoval znotraj okvira s krepkim tiskom. Pa ni. Prav tako velevažni prerok — slovenski Handke — J. Ferk, ki je tako silno prevzet od avtokomplimentov in tako naprej. Župančič je nekje zapisal o slovenskih literarnih kartelih:

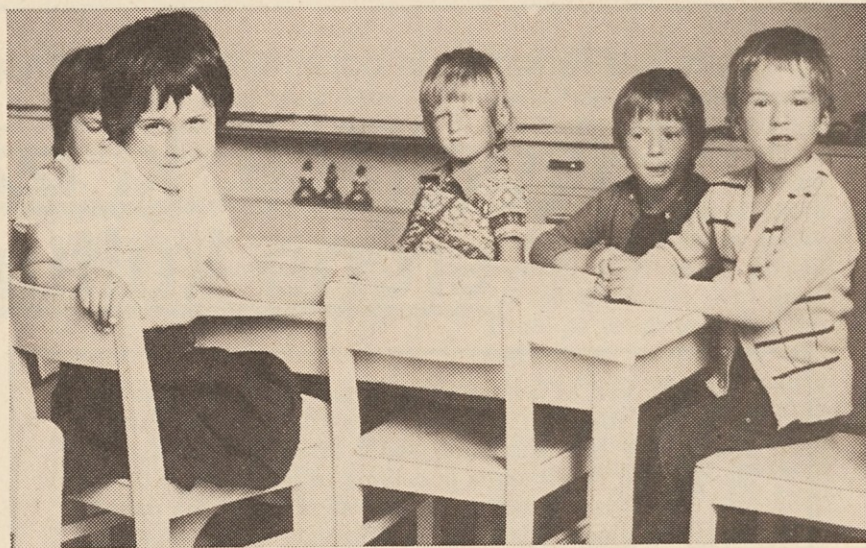
Ich lobe dich,
du lobst mich,
wir loben uns
alle zusammen,
Amen... To priporočam Ferku in Kerschetu za spominsko knjigo.

Jožica Čertov

Zares bi bilo nerazumljivo in tudi pričakovati tega ne bi bilo mogoče, če »intervju« ali pogovor ali kakor koli že s Petrom Kerschetom ne bi bil izzval negodovanj ali če ne bi bil razkuhal nekih, da se ne bi nakuhal za — zdaj pa zares dokončne in nezmotljive, pa zapik! — razsodnike slovenske koroške literature, najrajši pa kar samih sebe in svojih kvalit.

Kaj je »dobra« in kaj »slaba« literatura? O tem se je že toliko napisalo in toliko za vse večne čase dokončnih mnenj se je že izreklo, da o tem niti govoriti več ni mogoče. Koliko je že bilo piscev in pisateljcev pa pesnikov, ki so blesteli nekaj ali morda celo dalj časa v imenitnosti izredne slave, pa je njihovo ime zatonilo. Pa so bili spet taki, ki jih še pes povohati ni smel, ki niso smeli sloveti in se jim tudi ni nasulo uspeha ne priznanj; pač niso bili »dobri«. Danes veljajo za dobre in so vsesplošno priznani, čeprav morda ne tudi uradno.

Živimo v takih razmerah, da mnenje o raznih besednih ustvarjalcih in poustvarjalcih še ni usmerjeno. Kdo bi mogel potem Petru Kerschetu zameriti, če npr. o Janku Messnerju, zaradi katerega predvsem je bilo pismo očitno napisano, ni istega mnenja kakor piska Jožica Čertov? Tudi njej nihče ne zameri, če obožuje tega ali

Z začetkom šole so se odprla tudi vrata dvojezičnih otroških vrtcev. Iz Šentprimoža, Celovca in Šentpetra javijo, da so povsod dosegli plačfond 35 otrok, več pa jih po zakonskih predpisih ne morejo vzeti v vrtec. V Šentpetru, kjer vrtec vodijo šolske sestre, so začeli že 1. septembra, v Šentprimožu vrtec upravlja Slovensko šolsko društvo in ga bodo odprli 15. septembra. Dvojezični vrtec »Naš otrok«, ki ga v obliki samouprave vodijo v Celovcu starši in pedagogi, je svoja vrata odprl ta teden v novih razširjenih prostorih.

ROŽ-PODJUNA-ZILJA

Dule pri Goričah

Slovensko prosvetno društvo TRTA iz Žitare vasi je v četrtek, 28. avgusta počastilo 80. rojstni dan Avgusta Planteu-a, Lipejevega očeta v Dulah. Lipejev oče je bil dolgo let vnet in aktiven član Trte, sodeloval je pri pevskem zboru in odigral mnogo vlog na deskah, ki jim pravimo oder. V zahvalo za vso njegovo požrtvovalno delo mu je predsednik TRTE, Joza Golavčnik predal bronast krožnik z društvenim grbom, grozdom. Prisrčno se mu je zahvalil, ter mu zaželel mnogo zdravja in dobrega počutja. Zbor pa je zapel. Čestitkam se pridružuje tudi uredništvo Našega tednika. Slavljenec je dolgoleten naročnik in bralec našega lista.

Blato

Konec meseca avgusta je praznovala svoj 80-letni rojstni dan Rešova mama na Blatu.

Med mnoge čestitelje, ki so pri-

šli iz vse vasi, sta se pridružila tudi mestni župan Pliberka Franc Mikusch in šolski svetnik dir. Valentin Vavti s košaro različnih dobrot. Rešova mama, ki je zavedna Slovenka, prebira Naš tednik že od ustanovitve, enako tudi Mohorjeve knjige. Rada se udeležuje slovenskih prireditev. Čestitkam se pridružuje uredništvo NT in kliče še na mnoga leta!

Suha

Iz Potoč pri Suhi javijo žalostno vest. 23. avgusta je umrl na rojstnem domu Franc Skuk, Žmavčev oče. Žmavčevega očeta so poznali in cenili daleč naokoli, saj je bil kot kmet vedno pripravljen, da uvaža na kmetijo novosti in ohranja to, kar mu je izkušnja rekla, da se bo še naprej obneslo. Rajnega so v velikem spremstvu žalujočih pokopali 27. avgusta v domači fari. Zadnje obrede je opravil suški župnik Matej Igerc v spremstvu pliberškega mestnega župnika Kulmeža.

Prvi troosni avtobus na Koroškem je te dni dobila tvrdka Springer. Avtobus ima 62 sedežev ter stane okoli 3 milijonov. Kakor so povedali zastopniki firme na predstavitvi tega vozila, gre trend k takim avtobusom, ki so višje grajeni — panorama za voznike je lepša. Novi avtobus ima tudi lastni WC, je klimatiziran, voznik pa »nadstropje nižje«.

onega pisca. Le Petru Kerschetu naj potem tudi dovoli, da mimo Vidmarja in Paternuja in nje misli pač to, kar misli. Bo že imel svoje razloge in vzroke. Navsezadnje tudi ni docela nepismen in nevešč, saj je že marsikaj prebral, preveril in prevedel in je tudi marsikateri slovenski literarni stvaritvi vsaj pomagal utreti pot med nemške bralce. Nategovanje o tistem »vsaj enem literarnem tekstu«, ki ga bo, vrag si ga vedi, Kersche morebiti kdaj dal od sebe, pa spada že v področje astrologije in med horoskope.

Otročja postaja piska, če imenuje Janka Ferka — naj misli o

njem, kar se ji zljubi, to je njena osebna stvar — »slovenskega Handkeja«. Ne bi bilo tako za plotom, če bi imeli mi Slovenci Handkeja, pa čeprav se le-ta čuti zmeraj bolj povezanega z nami. Morda tudi po Ferkovi zaslugi. Ali pa morda kuka iz »slovenskega Handkeja« zavist, da sta Handke in Ferk le precej dobra znanca, morda celo prijatelja. To pa menda Ferku še ni prepovedano, čeprav je samo Ferk.

In navsezadnje tisto piskino priporočilo »Ferku in Kerschetu za spominsko knjigo«. Menda Jožica Čertov le ne kroji oblek drugim po lastni postavi?

Uredništvo

V Mariboru spet turistična borza

V soboto, 6. septembra, so v Mariboru odprli pod pokroviteljstvom turistične zveze Slovenije osrednjo slovensko turistično prireditev — mednarodni sejem Vesela jesen 80. Sejem je odprl predsednik turistične zveze Slovenije Leopold Krese — Jošt.

Na tej največji turistični borzi nastopa tudi s posebnim zimskim programom gospodarski odbor ZSO s »turistično ponudbo slovenske Koroške iz Celovca«. V posebni koji sejma, ki sta jo okusno in skrbno opremila Marijan Jernej in Marijan

Srienc, razstavljalet slovenske mu gostu predstavlja možnosti zimskega turizma v južni Koroški. Že dan po otvoritvi so razstavljalci lahko ugotovili, da je prav za koju »Zamejska Koroška« veliko zanimanje (glej sliko zgoraj).

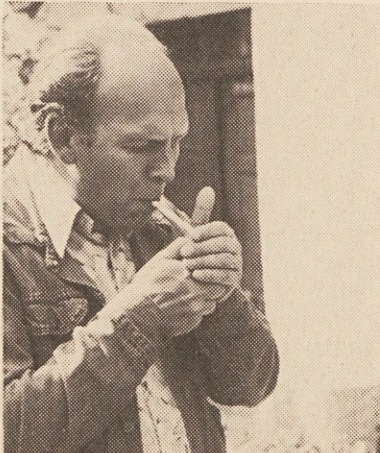
Kojo sta obiskala tudi predsednik turistične zveze Slovenije Leopold Krese in direktor turistične poslovne skupnosti Ljubljana Bruno Thaler (spodaj).

Material za razstavo je radevolje dala na razpolago tudi interesna skupnost za turizem in trgovino — ISTIT.

Mednarodni simpozij o plebiscitu

Od 25. do 27. t. m. prireja zgodovinski inštitut celovške univerze simpozij o plebiscitu. V treh dneh bodo mednarodno priznani zgodovinarji obravnavali »probleme narodnopolitične

Nove teze o plebiscitu?
Dr. Andrej Moritsch — Dunaj

preureditve Evrope 1918—1920 na primeru nemško-slovenskega naselitvenega območja Koroške« (iz programa).

Pobudo za ta simpozij sta dali obe osrednji slovenski organizaciji NSKS in ZSO (ki sta se o tem pomenili s Pripravljalnim odborom Oktobrskega Tabora) ob priložnosti pogajanj z deželnim glavarjem Wagnerjem glede sodelovanja koroških Slovencev pri uradnih plebiscitnih slavljih. Deželni glavar je to pobudo sprejel, ter poveril pripravo tega simpozija celovski univerzi.

Nemškonacionalna propaganda o plebiscitu: prof. Vasilij Melik — Ljubljana

Simpozija se bodo udeležili zgodovinarji iz Jugoslavije (Slovenije), Zvezne republike Nemčije, Madžarske in Čehoslovaške. Ta mednarodna udeležba je porok za to, da se simpozij ne bo odvijal na ozkem lokalno-patriotičnem nivoju. Najbrž je tudi to bil vzrok za eksponente nemškonacionalne miselnosti na Koroškem, da se tega simpozija ne bodo udeležili. Očividno so si na jasnem, da njihovi argumenti na univerzitetnih tleh ne bodo vzdržali.

Vsekakor bo plebiscitni simpozij prvi primer, da bodo tako slovenski kot tudi avstrijski in drugi zgodovinarji skupno skušali pretresti to za Koroško tako kočljivo vprašanje. Predvsem se nam zdi važno to, da so zgodovinarji postavili koroško plebiscitno odločitev iz leta 1920 v širši evropski okvir.

Tako je za pričakovati, da marsikatero oceno zgodovinskega razvoja na Koroškem, kot jih beremo v različnih koroških revijah, ne bodo vzdržale znanstveni kritiki.

Na simpoziju bodo obravnavali šest problemskih krogov: o teoriji nacionalizma bo predavala univ. prof. Monika Glettler (New York — München); habsburško monarhijo bodo osvetlili iz različnih zornih kotov univ. doc. dr. Istvan Dioszegi (Madžarska akademija znanosti Budimpešta), ki bo govoril o »južnoslovanskem vprašanju kot preizkusnem kamnu notranje stabilnosti in zunanjepolitične aktivnosti habsburške monarhije«, univ. prof. dr. Janko Pleterški, ki bo predaval o »Slovinci in jugoslovansko državno združevalno gibanje pred in po prvi svetovni vojni«, ter dr. Augustin Malle, ki bo tolmačil »Nacionalna prizadevanja koroških Slovencev do razpada avstro-ogrske monarhije 1918«; o mednarodnih okvirnih pogojih bodo predavali univ. prof. dr. Fritz Fellner (Salzburg), dr. Claudia Fräss-Ehrfeld (Celovec), univ. prof. dr. Andrej Mitrović (Beograd) ter univ. as. dr. Wolf-

gang Altgeld (Passau). Med številnimi drugimi predavatelji bodo še nastopili univ. doc. dr. Hanns Haas, ki bo govoril o »Razmere političnih sil na Koroškem in politične stranke v

Kako je res bilo s Slovenci po plebiscitnih obljubah: doc. Hanns Haas — Salzburg

svojem zadržanju do koroških Slovencev po 1920«. Univ. as. dr. Karl Stuhlpfarrer pa bo predaval o »Nemški narodnostni politiki na Koroškem po plebiscitu«.

Andrej Moritsch, univerzitetni asistent na dunajski univerzi pa bo osvetlil »Gospodarski in socialni položaj koroških Slovencev in njihov vpliv na ljudsko glasovanje«.

Slovinci in jugoslovansko državno združevalno gibanje: dekan Janko Pleterški — Ljubljana

MI ZA VAS

PIŠE MIHA ZABLATNIK

Ker nam koroškim Slovincem primanjkuje na raznih področjih besedni zaklad, objavljam na tem mestu priročni »nemško-slovenski slovar«, ki ga je sestavil dr. Pavel Apovnik, član vodstva Koroške enotne liste, izšel pa je pri Klubu slovenskih občinskih odbornikov.

Bundesregierung — zvezna vlada
Bundesvollziehung — izvrševanje zveznih zakonov
Bürgermeister — župan
Bürgschaft — poroštvo

Darlehen — posojilo
Devolvierungsantrag — predlog za prenos pristojnosti (od nižje na višjo instanco)
d'Hondt'sche Formel — d'Hondtova formula (za izračun mandatov iz števila glasov)
Dienstanweisung — službeno navodilo
Diensthoheit — oblast nad uslužbenci (v zadevah službenega razmerja)

Dienstordnung — službeni red
Dienstpostenplan — načrt o službenih mestih
Dienstrecht — službeno pravo
Dienstreise — službeno potovanje
Disziplinarkommission — disciplinska komisija
Disziplinarverfahren — disciplinski postopek
dringende Verfügungen — nujni ukrepi
Dringlichkeitsantrag — nujni predlog
Durchführung — izvedba
Durchführungsverordnung — izvedbena odredba

Ersatzzustellung — nadomestna vročitev
Erschöpfung des Instanzenzuges — izčrpanje instančne poti

Ehrenamt — častna služba
Ehrenbürger — častni občan
Ehrung — počastitev
eigener Wirkungsbereich — lastno področje dejavnosti
Einberufung des Gemeinderates — sklicanje, vpoklic občinskega sveta
einfache Mehrheit — navadna večina
Einfachheit der Verwaltung — enostavnost uprave
Einwendungen — ugovori
Einwendungen erheben — ugovarjati
„en-bloc-Abstimmung“ — glasovanje en bloc (o več osebah ali stvareh v enem glasovalnem postopku)
Ende des Amtes — konec službe, dolžnosti
Entbindung von der Verschwiegenheitspflicht — razrešitev dolžnosti molčečnosti
Entlastung — razrešnica
Entmündigung — postavitve pod skrbstvo
Entschädigung — odškodnina
entschädigen — odškodovati
Entscheidung — odločitev
Entziehung des Wortes — odvzem besede
Erhebung von Abgaben — pobiranje dajatev
Ersatzzustellung — nadomestna vročitev
Ersatzvornahme — izvršba po drugih osebah

Tamburaši Loče: seminar in novonaštudiran program

Zadnje dni avgusta in prve dni septembra so se tamburaši iz Loč mudili na seminarju v Crikvenici. V prijetni dopustniški atmosferi so naštudirali številne nove komade, čas pa so uporabili tudi za utrjevanje skupnih vezi in medsebojnega prijateljstva. Bivali so v Domu jeseniških železarjev, denar za to potovanje pa so si prislužili oziroma priigrali s številnimi nastopi poleti pred turisti ob Baškem jezeru, katere so seznanili tudi s

koščkom druge Koroške — slovenske.

V Crikvenici so naštudirali številne hrvatske in dalmatinske narodne, ki jih bodo te dni posneli za ORF.

V času počitniškega bivanja pa so dali tudi tri koncerte za tamkajšnje publiko. Večji izlet na pravili tudi čez novi most na Krk. Seminar, katerega se je udeležilo 25 deklet in fantov, je vodila dirigentka Erika Wrolich.

Obiski bolnikov tudi ob večerih

Končno so v koroških bolnišnicah ugodili želji nešteti svojcev bolnikov, ki so želeli obiskati bolnike tudi ob večerih. K dosedanemu redu obiskov od 13.30 do 15. ure bo celovška deželna bolnica odprta še od 17.30 do 18. ure, v porodniškem oddelku bo čas za obiske vsak dan od 13.00 do 14.15 in od 19. do 20. ure.

Deželna bolnišnica v Beljaku bo zvečer odprta za obiske od 17. do 18. ure. V splošni bolnišnici za delovne nezgode bo zvečer možen obisk od 18. do 19. ure.

Pri elizabetinkah je bolnišnica odprta za obiske zvečer še od 18.00 do 19.00, v sanatoriju »Maria Hilf« je slej ko prej možen obisk od 10. do 20. ure. Le v Špitalu ob

Dravi sprejemajo obiskovalce še naprej samo od 12.30 do 15.00.

Zaenkrat je večerni čas za obiske še provizorij, ki naj služi predvsem delavcem in nastavlencem, ki svojcev niso mogli obiskati po dosedanem redu popoldan, ki je seveda še slej ko prej v veljavi. Če se bo provizorij obnesel, bo po treh mesecih veljala nova ureditev.

ČESTITAMO!

Večno zvestobo sta si obljubila maturanta Slovenske gimnazije Mirko Lausegger in Krista Wieser. Oba sta doma iz Slovenjega Plajberka. Ženin poučuje na Slovenski gimnaziji, nevesta pa je nameščena pri Zvezi slovenskih zadrug.

Komaj sem bila tisti dan prišla iz Ljubljane, sva se že z materjo sprli. Vpila je in jokala, tako da sem se morala umakniti. Matija je prišel kmalu nato z avtomobilom, s katerim so pripeljali krsto. Komaj so jo prinesli v hišo, je mati spet zagnala tak vrišč, da se je re-vež popolnoma zmedel. Da ni bilo Mici, ki se je edina spomnila in mu prinesla kozarec slivovke, bi bili nanj v tisti zmešnjavi sploh pozabili. Spil jo je na dušek, zamrmral nekaj nerodnih besed sožalja in povprašal po meni. Mici mu je pokazala vrata na drugi strani prostorne veže. Tja sem se bila umaknila pred materjo in pred mrličem takoj nato, ko so ga položili na pare.

Sedela sem tam v izbi, kamor se je že kradel mrak, in tiščala sklenjene roke na kolenih. Nisem mogla jokati. Prisluškovala sem utripanju vznemirjenega srca in pogled mi je venomer opazal reči, ki sem jih bila že zdavnaj videla in nikoli dobro pogledala. To je bilo rdeče lectovo srce, ki je že leta viselo pod stensko uro, razjedeno od črvov in časa. Potem je bil staromodni pisan senčnik, pritrjen k svetilki z navadno žico. Potem je bil tu še pokojni Miklavžev oče v uniformi avstroogrškega vojaka, s pobarvanim cesarjem v desnem zgornjem kotu. In končno sta bila tudi oče in mati skupaj, ona sveža in debelušna, on koščen, s štrlečimi brki in z lasmi, počesanimi na prečo. Vse to, se mi zdi, sem opazovala zato, da mi ne bi bilo treba misliti.

Zmotil me je Matija, ko je vstopil, se odkril in vprašal:

»Oprostite, ste vi Miklavževa žena?»

»Bila sem,« sem odgovorila in vstala.

»Kapetan Matija.« Ponudil mi je roko. Nato se je vzravnal:

»Izrekam vam globoko sožalje tako v svojem kakor v imenu vse naše enote, ki je izgubila enega najboljših...«

Kadar umrjejo, so vsi najboljši, sem pomislila in kratko rekla hvala.

Matija se je v zadregi prestopil, se ozrl s hitrim pogledom naokoli in vprašal:

»Ne zamerite, da vas nadlegujem v tej uri žalosti s takšno neumnostjo. Vendar bi rad vedel, kakšen bo pogreb. Tudi govoriti nameravam.«

Začudila sem se.

»Pogreb? Kako mislite?«

»No,« je dejal obotavljaje se, »ali

BENO ZUPANČIČ — 1925—1980

POGREB

bo pogreb s cerkvenim obredom ali kaj?»

»Veste,« sem odločno rekla, »kako si morete misliti? Civilni pogreb bo.«

»Ah,« je vzkliknil, »ne zamerite. Nekaj sem slišal, da mati...«

»Mati nima pri tem kaj opraviti,« sem hladno odgovorila in sedla.

»Me veseli,« je odvrnil.

»Kaj vas veseli? Ali ste prišli zaradi pogreba ali zaradi Miklavža?»

Za trenutek se je zmedel.

»Saj razumete, da me je moralo zanimati,« je zamrmral. »Ostali bom tu do konca. Če bi kaj potrebovali, lahko računate na mojo pomoč.«

»Hvala,« sem rekla, prepričana, da bo zdaj šel.

Upam, sem še pomislila, da ni dobil vtisa, kakor da sem pri vsem tem peto kolo. Nihče me nič ne vpraša. Mati žene svojo, Ludvik dela po svoje. Če me ne bi bilo, bi ravno tako delal vsak po svoje.

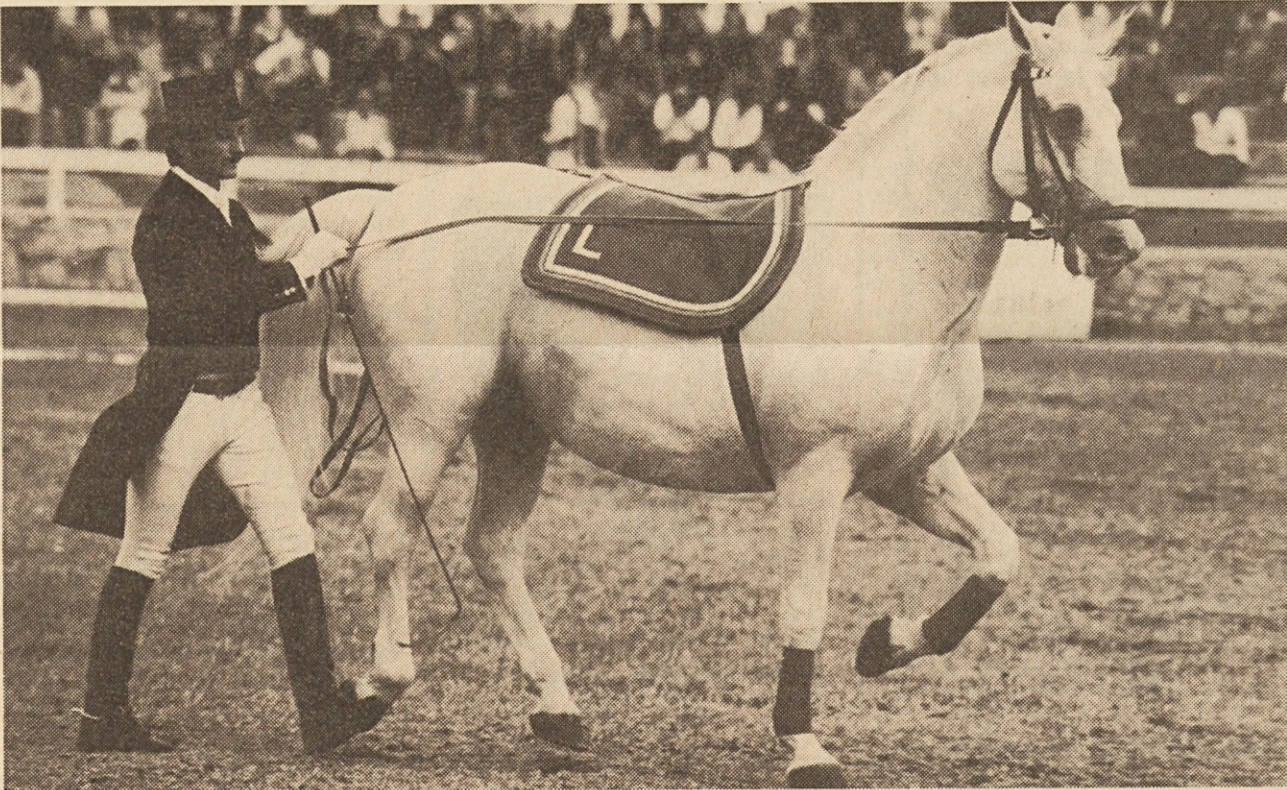
Matija se je znova ozrl okoli sebe in nenadoma, kakor bi ga vrglo, sedel na klop pri peči.

»Pogrebi so vselej mučna zadeva,« sem zaslišala njegov glas, ki se mi je zazdel za spoznanje drugačen kakor prej, manj vojaški in natrgan.

»Povrh tega, da izgubiš dragega človeka, še vse te ceremonije, papirji, prevozi, stroški, prepiri, jok in govori. Nimam rad pogrebov, verjamete?«

»Veste,« je nadaljeval, »naša socialistična družba si še ni izmislila nadomestila za pogrebno slovesnost. Pri cerkvenem obredu so ljudje kaj hitro pretreseni. Saj se res hudo sliši: prah si in v prah se povrneš. Za nas vojake je lažje, ker lahko vsaj streljamo. To je že nekaj. Če pa izdihne kakšna uboga para, za katerim nimajo kaj povedati, niti mu ne pojejo ali muzicirajo, mora biti res dolgčas. Namesto krste so si ponekod že domislili občinske zibke, a nadomestila za pogrebni obred za zdaj še ni, če se ne motim.«

Premolknil je za trenutek in nadaljeval:

V Lipici na Krasu, v rojstnem kraju svetovno znanih lipicancev, so slavili 400-letnico s prikazom zmogljivosti konjev in trenerjev.

»Tri noči že nisem spal in pozabil sem že, kdaj sem si zadnjič sezul škornje. Noge me pečejo ko žerjavica. Vso pot sem se bal srečanja z vami. Zdaj vidim, da ste pametna in hrabra ženska, ki zna skriti bolečino. Ne smete misliti, da imam rad takšne tolažilne vloge, ko je treba nekaj blažiti, kar se ublažiti ne dá. Najmanj seveda z besedami. Take rane poceli čas. To vam je imeniten čudodelec. Sčasoma pozabiš na marše, na ženske, na smrt. Verjamete?«

»Ne vem,« sem začudeno rekla, »nimam še dovolj izkušenj.«

Mrak je že dodobra zastrl sobo, tako da mu nisem več razložila obraza. Vedela sem samo, da ima temne, od čepice poležane lase in svetle oči. Drugače me je obšel občutek, da leze vase in da ga bo polagoma zmanjkalo, čeravno je bil velik in postaven, ko je stopil čez prag. Kljub temu sem še vedno gledala vanj in pomislila, da je vse drugo bolje kakor samota. Praznina v prsih in v glavi mi je začela zveneti. Roke sem še zmeraj tiščala na kolenih. Nisem si upala pomisliti, kako bo poslej z mojim življenjem. Ta misel se me je lotila že tisti trenutek, ko sem dobila sporočilo o nesreči. Tedaj, ko sem se bila že zdavnaj, rada ali nerada, vdala misli, da je življenje vsaj približno prišlo na svoj tir in da bo poslej samo teklo. Vedela sem, da so bili trenutki, ko bi se bila kakr-

Salzburška literarna nagrada

Ob 50. obletnici svojega obstoja so »Salzburger Hochschulwochen« razpisale literarno nagrado za liriko v višini 10.000 nemških mark, ki bo enkratno podeljena. Liriki lahko do 31. decembra 1981 vpošljejo tri, največ pa sedem pesmi na naslov: Lyrik-Preis Salzburger Hochschulwochen, Postfach 210, 5010 Salzburg. (Zainteresirani avtorji dobijo natančne informacije na uredništvu nt.)

šnega koli kažipotja samo razveselila, zdaj pa sem vedela, da se me loteva bojazen.

»Veste,« sem spet zaslišala Matijo, »naročili so mi, naj vam povem kopico junaških in ganljivih storij o Miklavžu. V tolažbo menda ali nekaj podobnega. In vendar vam nisem še nič povedal. Takšna reč nas zmeraj pretrese, če kdo umrje namreč, in potem ne znamo nič več povedati. Vojaki smo pač razpeti na dva križa: kot vojaki na trdosrčno in kot možje na mehkosrčno plat. Tri noči že nisem spal, zato mi zdajle glava ne dela, kot bi se spodobilo. Saj razumete? In še slivovko sem pil, kar ne bi smel, ker imam pokvarjeno srce. A sem jo kljub temu pil. Bil sem ves iz sebe. Tudi vožnja je bila dolga in neprijetna. Sicer pa vam zdajle pripovedujem neumnosti. Jutri boste spoznali, da je to od neprespanosti. Samo da se majčkeno naspim. Spanje je le potrebno, naj pravijo kar koli. Posebno še, če ima človek razklopotano srce in ga pošljejo s terenskih vaj naravnost na mrliški transport.«

»Le pripovedujte,« sem zašepe-tala, ko je utihnil, in prisluhnila v vežo, kjer sem zaslišala vznemirjene glasove.

»Mu ne boš pustila križa na krsti?«

»Mama, nikar no!«

»Pomirite se, mati!«

Mici in Ludvik, sem si rekla. Ludvikov polni moški glas. Če ne bi bilo njega, sem si rekla, kdo ne bi bi opravi vse te sitnosti s pogrebom? V resnici sem imela srečo, da sem naletela nanj, ker bi bila sicer čisto sama nasproti materi.

Matija je govoril, ne da bi bil kaj slišal.

(Dalje prihodnjič)

Valentin Polanšek

Križ s križi

78

Ona mu je vračala nežnost z vso iskrenostjo. Kakor da je slutila pravkar odgnane temne zamotnosti svojega dragega.

Po kino predstavi se je Dromelj kot prikazen zgubil v gmoti ljudi in prihajajočega mraka.

Dijak se je begal, ker je pričakoval v domu težave, ki bi jih povzročil zlohotni „najboljši atlet letnika“.

Charlotta se je stežka vračala v resnično sedanjost, ki je bila zanjo kruta, kajti na srcu je imela, da pove, kaj se je z njo godilo zadnje čase, da ne sme več prihajati v starčevo vilo, da bo morala proč iz mesta, da silijo vanjo nekateri, ki se navdušujejo za nastajajoče domobranske enote, ki so jih začeli zbirati v okolici Kranja in da je dobila sporočilo od druge zveze s kokrkse strani, naj se pripravi... Nobene od teh treh novic ni mogla načeti.

Dijak je bil napačnega mnenja, da jo je prizadel pač film v tolikšni meri, ker je sedaj tako zamišljena.

Tako sta vsak po svoje prebavljala skrbi in se

drug pred drugim delala namerno sproščena in vesela.

— Kako nastanejo taki filmi? Ali je vse povzeto po resničnih dogodkih?

Čakala je in ni vedela, kako naprej. Raje bi treščila z ono trdo resnico na dan: Ali pa mu rečem, da sem si premislila, ne bi več njemu branila, da uide v gozd, kot je to hotel januarja, ko so mu pobili svojce... Oba bi šla v partizane...

Pa se je srečala z mislijo na Zorko in Joža.

— Kar je življenjepisnih filmov, so že resnični.

V mislih ji je mnogo več odgovarjal: Da si želi biti nekoč tak velik umetnik glasbenik. Da bo njej enakovreden, ki bo zaslovela s svojimi pesmimi in knjigami. Da je že njuno srečanje in njuno življenje samo tako edinstveno, ki odtehta marsikak film.

— Boš prihodnjo nedeljo sredi popoldneva imel prosto? Imam nekaj lepega zate...

— Vnaprej ne vem.

— Dobiva se za cerkvijo pri visečem mostu. Eno uro te bom čakala. Neopaženo. Če prideš, se pa pokažem. Skozi okno bom gledala, kdaj prideš. Če ne, pa mi sporoči pismo preko Toneta.

Srečo sta imela.

Veliko in dolgo.

Prost je bil. Lep dan je bil. Nedeljsko popoldne je gruče ljudi izvabilo v savski park in na vse bližnje strani mesta, tako, da v mestu samem skoraj ni bilo žive duše na cesti. Zlasti ne za cerkvijo, kamor je prišel dijak ob točnem času.

Skozi vrata bližnje neznatne stavbe ga je kaj kma-

lu poklicala Charlotta. Opazil je, da na svojstven način izgovarja njegovo ime. Polno ime. Ne samo skrajšano domačo koroško obliko. Zato je imel tudi drugačne občutke. Prvinske in odrasle in samozavestne.

Prijela ga je za desnico in ovinkovala sta skozi temne hodnike in se dvigala skozi mračna stopnišča nekam v višavo.

V skriti sobi sta se znašla med nizkimi stenami, pokritimi z raznimi slikami, zadelanimi s knjižnimi policami, v kotu nekaj harmoniju podobnega, na mizici gramofon in poleg cel kup gramofonskih plošč.

— Za to sobo še ne ve nemška oblast, četudi so večkrat hišo preiskavali. Vse je skrivnostno. Nikamor se ne sliši glas iz te sobe. Brez strahu, tu naju nihče ne moti. Tista oseba, ki ve, da sva tukaj, bo naju pri miru pustila. Hitler pa ne ve za naju in tvoj dirce naju tudi ne najde, četudi kar vso policijo in vojaščino nahujška.

Kar vrelo je iz nje. Za trenutek je še postala. Potem je navila gramofon in položila prvo ploščo.

Že je zagostolela klasična glasba iz zvočnega lijak. Po taktih je potipala po njegovih ramenih in ga posajala na kavč.

Mehko se je pogreznil v sedež. Mehkeje pa se je pogreznila vsa njegova bitnost v vznemirljivi učinek glasbe.

Charlotta se je shulila v njegovo krilo. Lehti je ovila okoli njegovega vročega obraza. Bujni lasje so trzali v slapovih ob njegovem licu.

Vse prvinsko!

(Dalje)

FS
KRITIKA

FLORIJAN SABLATSCHAN

V teh dneh in tednih po celovškem centru rovarijo delavci v službi trvdke Telekabel (ki jo kontrolira multi Philips), da bi v izkopane jarke položili kable za kabelsko TV. Trenutno odpirajo desetooktobrsko ulico; hudobni jeziki pravijo, da mora ta ulica biti spet nedeljena in opremljena s tehnologijo vsaj na svoj godovni dan.

V teh dneh pa so bile ponovno objavljene statistike, ki kažejo, da se na tem mnogohvaljenem področju kar močno mrači. Da namreč gledalci ne strmiijo več ne glede na izgube ure in

Podnaslovi filmov

ure pred »glocofonom«, temveč da izbirajo. Pri informacijskih oddajah je povpraševanje oz. čas gledanja ostal stabilen, narašča pri kvalitetnih igrah, močno pa nazaduje pri raznih serijah na tekočem traku. Nasploh pa poprečen gledalec presedi vedno manj časa pred ekranom. Sicer samo za nekaj minut manj kakor še pred leti, vendar je trend nedvoumen: Imamo opravka z nasičenostjo, če ne s prenasitenostjo gledalcev s TV-programi. Kajti novih prirastkov si ne obeta nihče več od odgovornih. Že pet let sem se celo v ORF-u odpovedujejo fetišu čim večjih števil gledalcev posameznih programov in oddaj, temveč hočejo posvetiti svojo

nedeljeno pozornost kvaliteti programa, karkoli se že razume pod to besedo. Pač vsak nekaj drugega, in vsak je izpolnil svojo nalogo.

Nam pa skušajo elektrokoncerni vtepati prepričanje, da smo šele na začetku napredka. Barvni televizorji, videorecorderji vseh sistemov, teletekst, kabelska TV, saletitska TV in še vrsta drugih pojmov. Kaj nam bodo, če je človek že sit vsega. Kakorkoli že: če že ne iz lastne potrebe in lastnega interesa, pa bodo kupovali in konzumirali te storitve z argumenti ohranjanja delovnih mest.

Na tem mestu naj tudi na kratko poročam o obisku koroške časnikarske delegacije pri

RTV Ljubljana. Začela se je diskusija s tehničnimi problemi. Tema: predvajanje filmov v tujem jeziku. Medtem ko v Avstriji sinkronizirajo skoraj vsak film v nemščino, pa naj bo ta prevod še tako grozen in popačen, stavi RTV Ljubljana predvsem na podnaslovljenje.

Prvič iz ekonomskih vidikov, ker sinhronizacija stane le malo manj kakor nov film, podnaslovi pa bodo z novo tehniko še cenejši. Zastopniki RTV Ljubljana z glavnim urednikom Stanetom Grahom na čelu so zagotavljali, da publika raje sprejme podnaslove kakor sinkroniziran film. Navzoči zastopnik ORF-a pa je dejal, da avstrijski gledalci do cela odklanjajo podnaslove.

O vzrokih moremo le ugibati. So Avstriji razvajeni? Kaj bi bilo, če bi ORF od časa do časa

— vsaj v poznem programu — prinesel kakšen slovenski film v originalnem jeziku, samo s podnaslovi?

od nedelje, 14. septembra

do sobote, 20. septembra

AVSTRIJA

TV

LJUBLJANA

1

NEDELJA, 14. septembra: 11.00 Ura tiska — 14.50 Viharne višine — 16.30 Afrika v gozdovih Južne Amerike — 17.15 Bine Maja — 17.40 Za lahko noč — 17.45 Klub seniorjev — 18.30 Voditelj opere — 19.00 Avstrija v sliki — 19.25 Kristjan v času — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Šport — 20.15 Donnerumma dobi jezo — 21.50 Poročila

PONEDELJEK, 15. septembra: 9.00 Am, dam, des — 9.30 Angleščina — 9.45 Italijanščina — 10.00 Šolska TV — 10.30 Gospodar 7 morja — 17.00 Am, dam, des — 17.30 Lassie — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Živali pod vročim soncem — 18.30 Mi, družinska oddaja — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Šport ob ponedeljkih — 21.05 Detektiv Rockford — 21.50 Večerni šport — 22.20 Poročila

TOREK, 16. septembra: 9.00 Am, dam, des — 9.30 Angleščina — 9.45 Italijanščina — 10.00 Kaj bi lahko postal? — 10.30 Viharne višine — 17.00 Am, dam, des — 17.25 Oddaja z mišjo — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Robinovo gnezdo — 18.30 Mi, družinska oddaja — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.15 V centru — 21.00 Videoteka — 22.05 Strel nazaj — 23.30 Poročila

SREDA, 17. septembra: 9.00 Oddaja z mišjo — 9.30 Dežela in ljudje — 10.00 Šolska TV — 10.30 Anastasia — 17.00 Lutkar — 17.30 Moj stric z Marsa — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Kurir cesarice — 18.30 Mi, družinska oddaja — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Giganti — 21.45 Šport — 22.15 Poročila

ČETRTEK, 18. septembra: 9.00 Am, dam, des — 9.30 Angleščina — 9.45 Italijanščina — 10.00 Šolska TV — 10.30 Giganti — 17.00 Am, dam, des — 17.30 Pet prijateljev — 17.55 Za lahko noč — 18.00 TV kuhinja — 18.30 Mi, družinska oddaja — 19.00 — Avstrija v sliki — 20.15 Akcija energija — 21.55 Večerni šport — 22.05 Poročila

PETEK, 19. septembra: Am, dam, des — 9.30 Ruščina — 10.00 Šolska TV — 10.30 TV kuhinja — 10.55 Klub seniorjev — 11.35 Giganti — 17.00 Am, dam, des — 17.30 Heidi — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Muppets show — 18.30 Mi, družinska oddaja — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Derrick — 21.20 Operni kokta — 22.25 Večerni študio — 23.25 Poročila

SOBOTA, 20. septembra: 15.30 Trgovci s ptiči — 17.00 Slikati — risati — oblikovati — 17.30 Bil je nekoč... človek — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Dva krat sedem — 18.25 Heinz Conrads ob sobotah — 19.00 Avstrija v sliki —

19.30 Čas v sliki — 20.15 Glasba je adut — 22.00 Šport — 22.20 Teletreff — 23.10 Poročila

2

NEDELJA, 14. septembra: 14.25 Športni popoldan — 17.35 Sandokan — 18.30 Okay — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Tedenski pregled — 20.15 Anastasia — 21.55 Šport — 22.10 Charlie Chan — 23.20 Poročila

PONEDELJEK, 15. septembra: 18.00 Angleščina — 18.15 Italijanščina — 18.30 Jutrišnji mojstri — 19.00 Aktivna izobrazba — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Jacques Offenbach — 21.05 ARS Electronica 80 — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Obsojeni na življenje

TOREK, 16. septembra: 18.00 Dežela in ljudje — 18.30 Potovanje Hokuleje — 19.15 Nova — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Poznate melodijo — 21.03 8. dan — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Club 2

SREDA, 17. septembra: 18.00 Angleščina — 18.15 Italijanščina — 18.30 Brez nagobčnika — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Kultura ob sredah — 21.00 Šiling — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Slastna igra — 0.00 Poročila

ČETRTEK, 18. septembra: 18.00 Ruščina — 18.00 Poti k umetnosti — 19.00 Galerija — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Akcija energija — 21.15 Akcija energije — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Club 2

PETEK, 19. septembra: 17.30 Šolska TV — 18.00 Šoferski izpit za starše — 18.30 Orientacije — 19.00 Vi želite mi zaigrati — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Junaka pogrešamo — 21.00 Sužnji — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Zadnji od Red riverja

Nedelja, 14. sept.:

07.05—07.35 Duhovni nagovor — Naj pesmica naša darilo vam bo.

Ponedeljek, 15. sept.:

14.10—15.00 Koroški obzornik — M. Kumer-Črčej: Vaška kronika Blato 1.

Torek, 16. sept.:

09.30—10.00 Land na der Drau — dežela ob Dravi.

14.10—15.00 Koroški obzornik — Otroci poslušajte! — Pesmice za otroke — poje ženski vokalni kvartet.

Sreda, 17. sept.:

14.10—15.00 Koroški obzornik — Veseli val.

SOBOTA, 20. septembra: 13.00 Športni popoldan — 17.00 Waltonovi — 17.45 Vedič antikvitet — 18.00 Dva krat sedem — 18.25 Nogomet — 19.00 Trailer — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Slučaj za ljudskega odvetnika — 20.15 Družba za smeh — 21.50 Vprašanja za kristjana — 23.35 Poročila

OPOZORILO

12. septembra bosta v slovenski oddaji radia Celovec predstavljena Jože Zajc in Anton Plut, ki bosta prihodnji petek, 19. septembra skupaj s Tomažem Pengovom v okviru Oktobrskega tabora nastopila v kulturnem domu na Radišah. Jože Zajc igra na violinske citre, Anton Plut pa na brljanov ali zimzelenov list. Oddaja nosi naslov »Kar po domače z nenavadnimi glasbili«.

Dragi starši, možnost za prijavo za dvojezični pouk imate prvih 10 šolskih dni novega šolskega leta!

NAŠ TEDNIK izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslov: »Naš tednik«, Celovec, Viktringer Ring 26. 9020 Klagenfurt. — Telefon uredništva, oglasnega oddelka in uprave 72 5 65. Naš zastopnik za Jugoslavijo ADIT-DZS, Gradišče 10, 61.000 Ljubljana, tel. 22207. Naročnina znaša letno: za tuzemstvo 150.— šil., za Jugoslavijo 200.— din, za ostalo inozemstvo 250.— šil. (po zračni pošti 500.— šil.). — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik: Florian Sablatschan. — Tisk: Ofsettiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu. Vsi Viktringer Ring 26.

RADIO CELOVEC
SLOVENSKE ODDAJE

Četrtek, 18. sept.:

14.10—15.00 Koroški obzornik — Glasbeni mojstri.

Petek, 19. sept.:

14.10—15.00 Koroški obzornik — Iz kulturnega življenja koroških Slovencev: 75 let SPD »Borovlje«.

Sobota, 20. sept.:

09.45—10.30 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

1

NEDELJA, 14. septembra: 8.45 Poročila — 8.50 Za nedeljsko dobro jutro: Festival mladinskih pevskih zborov v Celju — 9.10 Zgodovina pomorstva — 10.00 Viking Viki — 10.25 Angleška mladinska nadaljevanka — 10.50 Vrnitev odpisanih — 11.50 TV kašipot — 12.10 Mozaik — 12.15 Kmetijska oddaja — 13.15 Poročila — 14.55 Pot na vzhod — 15.25 Avtomobilske dirke formule 1 za veliko nagrado Italije — 16.00 Varnost zračnega prometa — 17.05 Mladi Philadelphijci — 19.15 Risanka — 19.20 Cikcak — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 TVD — 19.55 Propagandna oddaja — 20.00 Kiklop — 20.50 Propagandna oddaja — 20.55 Slovenska mesta: Piran — 21.40 V znamenju — 21.55 Zabavno glasbena oddaja — 22.10 Športni pregled

PONEDELJEK, 15. septembra: 8.45 TV v šoli — 10.00 TV v šoli — 14.55 TV v šoli, ponovitev — 17.15 Poročila — 17.20 Vrtec na obisku: Naša galerija — 17.35 Delaj za glavo — 18.00 Znananeznana Jugoslavija — 18.30 Mozaik — 17.35 Obzornik — 18.45 Mladinska oddaja — 19.15 Risanka — 19.20 Cikcak — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 TVD — 19.55 Propagandna oddaja — 20.00 Willy — 20.55 Propagandna oddaja — 21.00 Kulturne diagonale — 21.40 Mozaik kratkega filma: Kruh — 21.55 V znamenju

TOREK, 16. septembra: 9.00 TV v šoli: TV koleдар — 10.00 TV v šoli — 15.00 TV v šoli — 17.15 Poročila — 17.20 Colargol — 17.35 Glasba narodov: Majka — 18.05 Pisani svet: Danes bo koncert v ulici oktobrske revolucije — 18.35 Obzornik — 18.45 Mostovi-Hidak — 19.15 Risanka — 19.20 Cikcak — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 TVD — 19.55 Propagandna oddaja — 20.00 Vzponi in zatikanja — 20.50 Propagandna oddaja — 20.55 Vojakov dom — 22.05 V znamenju — 22.20 Iz koncertnih dvoran: Haydn-letni časi: Poletje

SREDA, 17. septembra: 9.20 TV v šoli — 10.00 TV v šoli — 17.30 Poročila — 17.35 Z besedo in sliki: o čudovitem povodcu — 17.50 Velike razstave — 18.15 Jesenska serenada — 18.45 Obzornik — 19.00 Ne prezrite — 19.15 Risanka — 19.20 Cikcak — 19.26 TVD — 19.55 Film tedna: Bolnišnica preobrazbe — 21.30 Razgovor o poljskem filmu po nacionalnem festivalu v Gdansk — 21.40 Majhne skrivnosti velikih kuharskih mojstrov — 21.45 V znamenju — 22.00 Jazz na ekranu: Kvartet Joea Hendersona

ČETRTEK, 18. septembra: 9.00 TV v šoli — 10.00 TV v šoli — 15.05 TV v šoli — 17.10 Poročila — 17.15 Zgodovina pomorstva — 18.05 Tehnica za natančno tehtanje — 18.35 Obzornik — 18.45 Mladi za mlade — 19.15 Risanka — 19.20 Cikcak — 19.24 Zrno do zrna — 19.30 TVD — 19.55 Propagandna oddaja — 20.00 Studio 2 — 22.00 Propagandna oddaja — 22.05 V znamenju

PETEK, 19. septembra: TV v šoli — 10.00 TV v šoli — 14.55 TV v šoli — 17.20 Pročila — 17.25 Leti, leti, Pikapolonica — 17.40 Družina Smola — 18.05 Srečanje oktetrov 80 — 18.35 Obzornik — 18.45 Spoznavajmo naše morje — 19.15 Risanka — 19.20 Cikcak — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 TVD — 19.55 Propagandna oddaja — 20.00 Zabavno glasbena oddaja — 20.55 Propagandna oddaja — 21.00 Blakovih sedem — 21.50 V znamenju — 22.05 Nočni kino: Prekleti

SOBOTA, 20. septembra: 8.00 Poročila — 8.05 Vrtec na obisku: Naša galerija — 8.20 Colargol — 8.35 Z besedo in sliki: O čudovitem povodcu — 8.50 Tehnica za natančno tehtanje — 9.20 Pisani svet: Koncert v Ul. oktobrske revolucije — 9.50 Človek hoče navzgor — 10.50 Slovenska mesta: Piran — 11.35 Poročila — 15.50 Poročila — 15.55 Nogomet Borac: Zagreb — 17.45 Mladinski film — 18.55 Naš kraj — 19.10 Zlata ptica — 19.15 Risanka — 19.20 Cikcak — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 TVD — 19.55 Propagandna oddaja — 20.00 Pariške zgodbe: Milost — 20.55 Propagandna oddaja — 21.00 Muppet show: Lesley Uggams — 21.30 Dekle, tako kot dež... — 23.05 TV kašipot — 23.25 Poročila

2

NEDELJA, 14. septembra: 16.00 TVD — 16.15 Nedeljsko popoldne — 19.30 TVD — 20.00 Gore sveta — 21.00 Včeraj, danes, jutri — 21.20 Zakon

PONEDELJEK, 15. septembra: 17.10 TVD v madžarščini — 17.30 TVD — 17.45 Slonček Mamfi — 18.00 Bajke daljnih ljudstev — 18.15 Izobraževalna oddaja — 18.45 Glasbena medigra — 18.50 Športna oddaja — 19.30 TVD — 20.00 Po poteh spoznanj — 21.15 Včeraj, danes, jutri — 21.35 Ceare Birotte- au

TOREK, 16. septembra: 17.10 TVD v madžarščini — 17.30 TVD — 17.45 Pustolovščina — 18.15 Književni klub — 18.45 Zeleni kabaret — 19.30 TVD — 20.00 Irci pojejo — 20.50 Glasbena medigra — 21.05 Včeraj, danes, jutri — 21.25 Ona — 22.10 Poezija

SREDA, 17. septembra: 17.10 TVD v madžarščini — 17.30 TVD — 17.45 Sezamova ulica — 18.15 Izobraževalna oddaja — 18.45 Glasbeni amaterji — 19.30 TVD — 20.00 Športna sreda — 22.15 TVD

ČETRTEK, 18. septembra: 17.10 TVD v madžarščini — 17.30 TVD — 17.45 Otroštvo mladosti — 18.15 Izobraževalna oddaja — 18.45 Kabaret — 19.30 TVD — 20.00 Neposredni stiki — 23.00 Včeraj, danes, jutri

PETEK, 19. septembra: 17.10 TVD v madžarščini — 17.30 TVD — 17.45 Mali svet — 18.15 Namesto top liste — 18.45 Muppet show — 19.30 TVD — 20.00 Včeraj, danes, jutri — 21.15 Portreti — 21.45 Kratek film — 22.05 Minie in Moskowitz

V polni občinski dvorani v Borovljah je slavilo domače slovensko prosvetno društvo v nedeljo svojo 75-letnico. Dvorana je bila docela napolnjena; že uro pred začetkom prireditve je na glavnem trgu igrala godba na pihala iz Tržiča.

Med prominenco je bilo opaziti poleg domačega župana Woschitz še župana Hribernika iz Sel, Ogrisa iz Bilčovsa ter podžupana Beguscha iz Bistrice, konzula Zarola Šandora, predsednika SPZ Polanška, tajnika ZSO Wieserja, podpredsednika in tajnika KKZ dr. Zerzerja in Tolmajerja, dr. Apovnika in zastopnika NSKS Smolleta.

Po uvodnih melodijah ansambla »Drava« iz Borovelj je spregovoril predsednik društva Andrej Wieser. Spomnil je na močno protifašistično tradicijo boroveljskih prosvetašev, spomnil je na težavno delovanje društva v preteklih desetletjih. Glede desetooktobrskih proslav je dejal, da smo si svobodo pridobili maja, ne pa oktobra; Slovenci da raje in dostojno slavijo maj kot praznik svobode. Posebej je apeliral na starše, naj storijo vse, da uporabijo priložnost za prijave k dvojezičnemu pouku. Občina pa naj realizira pravice manjšin v njenem pristojnostnem območju. Ob koncu je izrazil veselje, da sodelujejo pri jubileju slovenskega društva tudi zbor Stahlklang.

Naslednji govornik je bil boroveljski župan ravnatelj Anton Woschitz. Sprva slovensko, nato nemško je izrekel društvu v imenu občine zahvalo in priznanje za negovanje slovenske besede v občini. Spomnil je na začetke društva še za časa monarhije, na številne pritiske, katerim so bili izpostavljeni boroveljski slovenski kulturniki v menjajoči se zgodovini: monarhija, obrambni boj, gospodarska kriza, nacizem in prva doba po njem.

V imenu Slovenske prosvetne zveze je Valentin Polanšek spomnil na besede humanosti velikega Boroveljčana Josefa Friedricha

Perkoniga, spomnil na še živečega Valentina Justa. Če gledamo nazaj in naprej, je dejal Polanšek, in če upoštevamo, kaj učijo učitelji učence o zgodovini, o vrednotah, potem se sprašujemo, kako da tako malo odmevnosti. Ob koncu je izročil predsedniku društva Andreju Wieserju spominsko darilo.

Sledili so nastopi številnih skupin. V povezovalnih besedah sta Sonja Ban in Janko Malle posredovala publiko odlomke iz zgodovine društva in društvenikov. Posebno presenečenje je bil nastop tamburaškega ansambla SPD Vrtača iz Slovenjega Plajberka, ki ga vodi nadarjeni Pavel Laussegger. Tamburaši vadijo šele devet mesecev; nedeljski nastop je bil prvi večji, kljub temu je bilo izvajanje zelo točno, muzikaličnemu dirigentu so mladi tamburaši zgledno sledili in razbrali vsako kretnjo. Plajberški tamburaši so pač pridno vadili, tako da so dobro izurjeni stopili pred večjo publiko.

Sledili so nastopi mešanega pevskega zbora KPD Planina iz Sel, ki ga vodi Franci Čertov, sester Velik, tria Oraže iz Borovelj, delavskega pevskega zbora Stahlklang iz Borovelj pod vodstvom mestnega svetnika Franca Schleicherja, moškega pevskega zbora iz Radiš, ki ga vodi Stanko Wrulich, sester Čertov, tamburaškega ansambla Jopa-Baško jezero pod vodstvom Erike Wrollich ter moškega zbora Kočna iz Sveč z dirigentom dr. Antonom Feinigom, ki je društvu-jubilantu prav tako izročilo darilce.

Omeniti je treba, da je slovensko prosvetno društvo Borovlje prav tako sodelovalo na skupni proslavi vseh boroveljskih društev o okviru 50-letnice mesta Borovlje. Tudi v dvorani je na čelu bilo z velikimi črkami zapisano »50 Jahre Stadt Ferlach«, spodaj pa »75 let SPD Borovlje«.

Nadvse akustična dvorana pa je prispevala svoje, da je publika imela čim več kulturnega užitka.

75 let SPD Borovlje

K slikam:

Levo od zgoraj: lepote zbor Stahlklang; pogled na publiko; selske pevke in pevci; zgoraj: trio Oraže, spodaj: predsednik društva Andrej Wieser.

ŠPORT

DSG Sele — Pokrče 0:2 (0:0)

V soboto popoldan so selski nogometaši pričakovali na domačem igrišču na stadionu pod Košuto zmago. Pa se je vse obrnilo drugače. Kljub temu, da niso igrali »borno«, kot je povedal neki navijač, so oddali dve točki. Po prvem polčasu je bila igra še neodločena, gostje pa so kmalu povedli z 1:0. Selski igralci so se trudili, dali tudi gol, ki ga pa sodnik zaradi offsidea ni mogel priznati, imeli so možnost, da bi zatresli mrežo za vratarjem gostov. A odločilnega gola niso dali domačini, temveč gostje.

Moštvo: S. Užnik, N. Dovjak, P. Čertov, (N. Hribernik), B. Wasner, N. Olip, K. Pristovnik, Zdr. Oraže, (W. Roblek), Fr. Dovjak, H. Falle, P. Olip, Fr. Kelih;

DSG Sele pod 23 — Pokrče pod 23 6:4

Drugo selsko moštvo pa je zmagalo proti kolegom iz Pokrč 6:4. Igra je bila prava odisejda, preden so zmagali. Vodili so že 2:0, nato so gostje izenačili in povišali na 2:4, dokončen rezultat pa je bil 6:4 za Selane. Gledalcem je bila ta igra prav po godu, ker so videli mnogo zadetkov, pa tudi igrska raven ni bila najnižja.

TEKME DSG SELE

Nedelja 14. 9. 1980
igrišče St. Peter/Bichl
14.00 Sele — Ulrichsberg 23
16.00 Sele I — Ulrichsberg

V nedeljo igra SAK veliki celovski derbi proti KAC-u! Dvojna prireditev za normalni vstop!

Za nedeljsko tekmo, na kateri bo SAK nastopil proti tradicionalnem celovškemu moštvu KAC, so se SAK-ovi funkcionarji domislili poseben servis za gledalce. Po iniciativi sekcijskega vodja SAK-a Blaža Kordescha bo SAK igral na dvojni prireditvi skupaj s celovško Policijo, ki igra v Koroški ligi. Policija ima v gosteh prvaka lestvice, nogometno moštvo iz Lienza. Cena za obe tekmi ne prekaša običajne vstopnine. Za 40.— šilingov bo lahko ljubitelj nogometa in napetih tekem lahko gledal v nedeljo, 14. septembra, ob 8.45 tekmo SAK — KAC. Ob 10.30 igra Policija proti Lienzu. Obe tekmi bosta na igrišču Policije (blizu univerze). Funkcionarji obeh klubov računajo z močno kuliso gledalcev, ki vedno spet stimulira igralce za dobre in napete tekme.

NOVO NOGOMETNO MOŠTVO NA BLATU?

Novo nogometno društvo na Blatu? Seveda! V kateri ligi tekmuje ta novi klub, v katerem igra tudi pliberški podžupan Fric Kumer — Črčej, zaenkrat

še ne smemo poročati. Toliko pa že lahko zapišemo, da je novi klub že igral prvo tekmo in jo po hudi borbi nesrečno zgubil 4:5. O nasprotniku moštva in o poteku hude borbe bomo poročali prihodnjič.

ASK — SAK 1:0 (0:0)

SAK je v soboto, 6. septembra, nadaljeval s porazi. Že tretjič je SAK podlegel z 0:1. Ob obe točki je prišel SAK enkrat preko avtogola, drugič je nasprotnik zadel SAK-ovo mrežo v zadnji minuti, tokrat pa je zadel igralec ASK-a Jelenko že v 4. minuti v črno. Gol je padel iz dubioznega prostega strela, ker je postavil sodnik Feichter zid 13 (!) metrov za žogo in je imel Jelenko pred sabo celo planjavo. Ni si tudi pustil vzeti enkratne šanse ter poslal žogo pod prečko. Vratarja Ahlina ne zadene nobena krivda, pa tudi pozneje je še odlično branil svoj gol. Tudi za drugega igralca iz Slovenije, Babška velja isto, s svojo igro je za razred prekašal vse ostale na polju. Včasih pa imamo vtis, da želi Drnovšek konkurirati v svetovnem prvenstvu »driblerjev«. Tam bi gotovo dobil pokal, pri nogometu pa žal veljajo le rezultati. Tudi za ostale SAK-ove igralce velja, da se bodo morali bolj koncentrirati na gol, sicer se bo nadaljevala serija porazov z 0:1.

Toliko k športni strani. Za posebno predstavo je poskrbel inferiorni sodnik Feichter, ki je čez pol igrišča teklen za sekcij-skim vodjem Blažem Kordeschem in ga podil z igrišča. Morda se je hotel sodnik prikupiti navijačem ASK-a? Dosegel je le to, da so se mu še s tribune smejali. Morda pa se je zbal pred trenerjem ASK-a Rathom,

ki je nenehno kričal v igrišče in si je rekel, če že Ratha ne morem ošteti, bom pa Kordescha? Bodi, kakor je. Taki sodniki v Podligi nimajo kaj iskati!

V centru sodnikovih napadov: sekcijski vodja SAK-a Blaž Kordesch

TEKME SAK

Petek, 12. 9. 1980
igrišče KAC
17.45 SAK 23 — KAC 23
Sobota, 13. 9. 1980
igrišče Trdnja vas (Hörtendorf)
15.00 SAK šol.
16.15 SAK ml.
Nedelja, 14. 9. 1980
igrišče Policija
8.45 SAK — KAC
10.30 Policija — Lienz.